درعلیه غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար Տարեկան. 140 Ղ.ռ
» » » » Վեցամսեայ. 70 »
» » » » Եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար Տարեկան. 40 Ֆրն
» » » » Վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ՚ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՀԱՐՑՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Նիկոմիդիայէն մեզի ուղղուած նամակ մը, յուզիչ միամտութեամբ մը կը հարցնէ թէ ո՛ւր մնացին եկեղեցական և աշխարհական այն երկու պատուիրակները որոնք Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ պիտի երթային քննել Դուրպալէէնի, Եալաք-Տէրէի և Իշմէլի կրօնափոխական շարժումներուն պատճառները և անոնց ընթացքը կասեցնելու միջոցները ուսումնասիրելով՝ ներկայել Պատրիարքարանին։

Որչափ որ կը յիշենք, ամիս մը կայ որ այս անօրինութիւնը եղաւ Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովներուն մէջ, նկատողութեան առնուելէ ետքը Նիկոմիդիոյ առաջնորդին տեղեկագիրը որուն առաքումը նոյնքան յապաղած էր որքան հիմայ կը յապաղի դժբաղդաբար քննիչներուն մեկնումը։

Այդ թուականէն ի վեր, հետաքրքիր եղած էինք արդէն այս յետաձգման պատճառը իմանալու, որ այնքան կենսական հարցի մը կը վերաբերի, և ամէն անգամ սա եզրակացութեան յանգեցանք թէ գլխաւոր պատճառը կամ արգելքը դրամի խնդիրն է։ Նամակագրին արդար նախանձախնդրութիւնը, որ շատերու զգացման արտայայտութիւնն է անշուշտ, հարկ կը դնէ վրանիս հրապարակաւ խօսիլ անոր վրայ, թէեւ շատ հաճելի պարագայ մը չըլլայ։

Կ՚երեւայ թէ Կեդրոնական Սնտուկը «ի վիճակի չէ» բաւականաչափ գումար մը տրամադրելու այս շրջանի քննչութեան համար, իսկ քննիչներէն ալ—աւելորդ է ըսել—չի կրնար պահանջուիլ որ իրենց քսակէն հոգան ծախքերը պատուակալ պաշտօնի մը որ թերեւս զիրենք հարկադրէ ամիսէն աւելի շրջիլ Նիկոմիդիոյ զանազան գիւղերը։ Այսպէս, վարչական այդ կարեւոր ու գնահատելի որոշման ճակատագիրը եղաւ առ այժմ ատենագրութեան մէջ արձանագրուած մնալու և թերթերուն մէջ յիշուիլ անպտղակի։ Եւ սակայն կ՚արժէ պզտիկ ջանք մը և զոհողութիւն մը ընել զայն գործադրելու համար։

Ով և ինչ ալ ըլլայ դաւանափոխական ծանօթ հոսանքին շարժառիթը, այլակրօն եկեղեցականներու դարձուածքները, գեղջուկ քահանաներու և մխիթարներու անճահ ընթացքը կամ ռամիկ ժողովուրդին դիւրահաւանութիւնը, իրողութիւնը տխուր իրողութիւն մը ըլլալէ չի դադրիր։ «Մարդորսութիւն» բառը հին ժամանակներու յատուկ՝ մոռցուած բառ մը կը համարէինք. և ահա իրական կերպով կը ցուի դէմերնիս, իր ամէնէն ճարտար ու գողտրիկ ձեւերուն տակ. լատին վարդապետը անզգալաբար կը մտնէ գեղջուկ խաւերուն մէջ, տեղ մը թաղային երկպառակութիւններէ օգտուելով, ուրիշ տեղ մը՝ աղքատութենէ, և մէկուն՝ առաւելութիւններ ու միւսին դրամ խոստանալով ու տալով, առաջ կը տանի իր գործը, առանց հաշուելու այն խեղճերն ալ, որոնք վաղանցիկ շլացումով մը, ինքնաբերաբար կ՚երթան կը նետուին անոր գիրկը։

Լուրջ դարման մը պէտք էր մեր կողմէ այս ամէնուն դէմ. առաջին փորձ մը խորհուեցաւ և ան ալ կիսաճամբան կը մնայ դեռ։ Ինչպէ՞ս կ՚ուզենք ուրեմն որ Հայ. Եկեղեցւոյ կրօնային մրցակիցները չքաջալերուին ու մեբինները չոկարանան։

Կէտ մը կայ սակայն որ մինչեւ մէկ աստիճան կրնայ հարթել ներկայացած դժուարութիւնը, եթէ անկեղծ կամք և բարեյօժարութիւն չի պակսին։ Անիրաւութիւն է ամէն ատեպողութեան համար Պատրիարքարանին վրայ ծանրանալ. քիչ մըն ալ գաւառային վիճակները թեթեւցնելու են անոր նիւթական բեռը,—անոնք բնականաբար որ համեմատաբար բարգաւաճ կացութիւն մը ունին, ինչպէս Նիկոմիդիան։ Այդ բազմահոյ մեծ առաջնորդութիւնը խոստումէ ուրիշ նպաստ չհասցուց Որբանոցներուն. և խոստումին վերջին ու անհատական ձեւն էր, ինչպէս կը յիշուի, հարսանեկան հանդէսի մը մէջ տաք սիրտով կամ տաք գլխով ցոյց տրուած տրամադրութիւնը՝ ընտանեզուրկ տղաք կրթելու և խնամելու,—որ մեղքալուսանի մը ահեղութիւնը ունեցաւ։ Այսօր, սխալողական պարագայ մը կը ներկայանայ, որ եթէ ընդհանուր կերպով կրօնային արժանապատուութեան խնդիր է, մասնաւորապէս Նիկոմիդիոյ ազգայիններուն համար պատուոյ խնդիր է. կաթոլիկութեան դիմելու հոսանքը, իրենց վիճակին մէջ, երեք տարբեր ճիւղերու բաժնուած՝ կը յառաջանայ. կեդրոնը կ՚ուզէ թումբ կանգնել անոր դէմ, պատուիրակութիւն մը ղրկելով. թո՛ղ գոնէ այդ առթիւ ըլլալիք ծախքը իրենք հոգան։ Ասոր անոր դիմելու պէտք չի կայ գաւառին մէջ. Առաջնորդարանին Սնտուկը կրնայ տրամադրել պատշաճ գումար մը և վեհանձնութեան պերճախօս օրինակ մը տալ՝ ղրկելով զայն Պատրիարքարան և խնդրելով որ երկու քննիչները ճամբայ ելլեն ժամ առաջ։

Տ. Ա.

Այս տողերը գրուած էին արդէն, երբ իմացանք ու հրատարակեցինք երէկ թէ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան և Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեան հրաժարական տուեր էն, զոր Վարչութիւնը ընդունելով խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն երկու ուրիշ քննիչներ նշանակել անոնց տեղ։

Այս պարագան չի փոխեր սակայն մեր տեսութեան բնութիւնը, մանաւանդ թէ քննիչները առաջին օրէն հրաժարական ղրկած չէին, այլ իրենց ընտրութենէն երեք-չորս շաբաթ վերջը. դիւրին է ուրեմն հետեւցնել որ ծախքերու նիւթական դժուարութիւնը եթէ ծագած չըլլար, արդէն իսկ մեկնած պիտի ըլլային։ Նոր ընտրելի հոգեւորական ու աշխարհական քննիչները անշուշտ աւելի բաղդաւոր կ՚ըլլան, ժամ առաջ ճամբայ ելլել կարենալու համար։

ՇԱՀԵԿԱՆ ԷՋ ՄԸ
ԲԱՐԵԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷ

ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Եթէ համայնքի մը վիճակը նոյն համայնքին եկեղեցւոյն և վարժարաններու վիճակէն դատել պէտք է, այսօր կարելի է ըսել թէ Տրապիզոնի Հայոց եկեղեցին և վարժարանները իրենց նախկին վիճակը վերստացած են։

Այս տարի Տրապիզոնի Հայոց վարժարաններուն իբր 500 երկսեռ աշակերտներուն համար 700 օսմ. լիրա ծախք նշանակուած է։ Այդ գումարին հազիւ 1/3ը աշակերտներու ծնողքները պիտի հայթայթեն, մնացած 2/3ը առաջնորդարանի սնտուկը պիտի վճարէ իր հաստատուն եկամուտներով և եկեղեցիներուն արդիւնքէն աւելցածով։

Որո՞նք են ուրեմն, թերեւս հարցնեն ընթերցողները, Տրապիզոնի բարերարները, որոնք ժամանակին պատրաստեր և ապահովեր են վարժարաններու ապագան։

Տրապիզոն բարերարներ ունեցած չէ, այլ միայն մէկ հատիկ բարերար մը ունեցած է, ասկէ իբր 400 տարի առաջ, այն է Հօճա Ստեփան, որ Պարսկաստանէն հոս գաղթելով, իր հալալ վաստակով, ինչպէս ինք գրած է. թէ՛ քաղքին մէջ և թէ՛ քաղքէն դուրս ընդարձակ գետիններ գնելով նուիրած է ազգին։ Քաղքէն դուրս գնած հողերը նուիրած է՝ Գետադարձի ժամանակէն ի վեր գոյութիւն ունեցող Ս. Փրկչի վանքին։ Իսկ քաղքին մէջի գետիններուն վրայ շինել տուած է իր անուանակից Սուրբին, Նախասարկաւագ Ստեփաննոսի նուիրուած եկեղեցի մը։ Եկեղեցին հինցած ըլլալով՝ քանի մը տարի առաջ Տրապիզոնցիք փլցուցին, նոյն գետիններուն յարմարագոյն մէկ տեղին վրայ նորը շինելու համար։ Ս. Փրկչի վանքին նուիրուած վարելահողերը տարին իբր 100 լիրա եկամուտ կը բերեն, զոր Տրապիզոնի գաւառական վարչութիւնները շատոնց ի վեր վարժարաններու պէտքին կը գործածեն։ Իսկ քաղքին մէջի գետնին յարմարագոյն տեղերը, այլ և այլ ժամանակներու մէջ խանութներ շինուած են, որոնք վարձու տրուելով հասոյթը դարձեալ վարժարաններու պէտքին կը գործածուի։ Քաղքին կալուածներուն տարեկան վարձքին գումարը 500 լիրայի կը հասնի։ Քաղքին հողերը իրենց նախնական վիճակին մէջ իբրեւ որ արդիւնաբեր չէին, սակայն՝ 30 տարիէն աւելի իրարու յաջորդող գաւառ. վարչութիւններն ալ ըմբռնած են ժամանակին պէտքերը, և ըստ այնմ՝ ջանացած են արդիւնաւորել Հօճա Ստեփանի նախնական քանքարը։

Այսպէս ուրեմն Պարսկաստանցի գաղթական Հայ մը իր կտակով իբր 600 լիրա տոկոս բերող դրամագլուխ մը թողուցած է Տրապիզոնցիներուն, դրամագլուխ մը որ տակաւին բազմապատկուելու և արդիւնաւորուելու ամէն յարմարութիւն ունի. Մինչ Հօճա Ստեփանի ներբողականը գրել չէ. ան արդէն ամէն գովեստէ վեր է։ Միացեալ Նահանգաց հիմնադրին Գէորգ Վաշինկթոնի կենսագիր մը, անոր ամէն բարեմասնութիւնները փառաւորելէն յետոյ՝ կ՚աւելցնէ. «Մարդկութիւնը կարմրելու է միայն մէկ Վաշինկթոն արտադրելուն համար։» Մտածելու միեւնոյն կերպը պատշաճեցնելով ներկայ պարագային, չէ՞նք կարող ըսել թէ Տրապիզոնի անցեալ և ներկայ հայ սերունդները, եկեր թէ ընդածին, կարմրելու են մէկ հատիկ Հօճա Ստեփան մը ունենալնուն համար։ Արդարեւ ի զուր կը խուզարկես, ի զուր կը հարցափորձես, չես պատահիր մէկու մը որ փափաքած ըլլայ միայն բարիք մը ընելու և միայն յիշատակ մը թողլու։ Թողունք հեռաւոր անցեալը, վերջին քանի երեսուն տարիներու ընթացքին մէջ ալ Տրապիզոն երեւցած են բաւական հարուստ ընտանիքներ, որոնք ոչ ևս են այսօր, իրենց հարստութիւնն ալ կա՛մ իրենց օրով կամ իրենց զաւակներուն օրով փճացած կորսուած է, առանց ո՛և է հետք մը թողլու։ Այդ հարուստները եթէ միայն նեղ եսասիրութեան զգացումով տոգորուած չըլլային, ամէնքն ալ կրնային այսօր մէկ մէկ յիշատակ թողուցած ըլլալ եւ իրենց կենդանութեան ժամանակ ալ մարդկութեան, ընկերութեան բարիք մը բրած ըլլալու անհամեմատ գոհունակութիւնը ունեցած պիտի ըլլային։

Թէ որչափ կը պակսի մեր մօտ հանրային ոգին, բաղդատմամբ մեր դրացի Յոյներուն, օրինակ մը միայն բաւական է ապացուցանելու։ Քաղքիս Յունաց վարժարանը հինցած ըլլալով, վերջերս կ՚որոշեն վերաշինել։ Ցատակագիծը պատրաստուելով ութը տասը հազար ոսկինոց շէնք մը կառուցանելու որոշում կը տրուի, և որովհետեւ պատրաստ դրամագլուխ մը չի կար, հանգանակութեան ձեռնարկելով ո՛րը հազար, ո՛րը հինգ հարիւր, ո՛րը երկու հարիւր լիրա ստորագրուելով խակոյն չորս հազար լիրայի գումար մը կը գոյանայ։ Նոյնչափ գումար մըն ալ կը խոստանան տալ Ռուսաստան գաղթող Տրապիզոնցի Յոյները։ Այս կերպով վարժարանի շինութիւնը կ՚ապահովուի. կը սպասեն պաշտօնական ձեռնակերպութեանց կատարման՝ շինութեան ձեռնարկելու համար։

Ասկէ 15 տարի առաջ Տրապիզոնցի հայերը աղջկանց վարժարանի յատուկ շէնք չունէին. յարմար առիթը ներկայանալուն Առաջնորդարանը կ՚որոշէ աղջկանց վարժարան մը շինել։ Եօթը-ութը հարիւր լիրա ծախք կ՚ենթադրուի, և որովհետեւ պատրաստ դրամ չի կար շինութիւնը գլուխ հանելու՝ ժամանակին առաջնորդը Նազարեան Մատթէոս եպիսկոպոս կ՚առաջարկէ կարող ազգայիններէն առանց տոկոսի փոխառութիւն ընել, մաս մաս վճարելու պայմանաւ։ Բաւական թուով ազգայիններ կ՚ընդունին առաջարկը և որը տասը, որը ութը, որը չորս լիրա փոխ տալով, հազիւ երկու հարիւր քառասուն լիրա կը հաւաքուի։ Նոյն ժամանակի Տրապիզոնին ամէնէն հարուստ երկու հաճի աղաներ դուրս կը մնան յանկէն։ Բարեյիշատակ Մատթէոս եպիսկոպոս իր ժողովականներով անձամբ կը դիմէ յիշեալ հաճի աղաներուն և կը յորդորէ որպէս զի իրենք ալ գոնէ քսան լիրա փոխ տան շինութիւնը կիսակատար չթողլու համար. անոնք կը մնան հաճի աղաները և իրենց գլխէն տէֆ ընելու համար եկողները, վերջապէս կը յօժարին երեք լիրա նուիրել զոր Մատթէոս եպիսկոպոս վեհանձնութեամբ կը մերժէ և ձեռնունայն կը վերադառնայ։ Ես պատմեցի իրողութիւնը, ուշիմ ընթերցողին կը մնայ մեր և յոյն հարուստներու բարոյական վիճակը բաղդատել եւ կարելի եղած հետեւութիւնը հանել։

Ս. Ե.

Տրապիզոն, 10 Նոյեմ.

ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ԵՏՔԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 6 Նոյեմբ. 98

Վիլհելմ Բ. Կայսեր ու Կայսրուհւոյն մեկնելէն ետքը, ոգեւորութիւնը տակաւին կը շարունակէ քաղքիս մէջ։

Իբրեւ յաջորդ երեւելի խումբ խումբ հետաքրքիր Գերմանիներու՝ տակաւին խիստ եռանդուն զուարթութեան մը մէջ կը պահէ Երուսաղէմը՝ որուն պատմական բազմազան ու դարաւոր յիշատակարաններուն մէջ փառաւոր տեղ մը գրաւեց այցը այն Վեհապետին՝ որ իր այցելութեամբ թողուց իր ետեւէն սիրային յիշատակներու անհատնում շարք մը, և մինչդեռ հոն, Պէրլինի մէջ, այս պահուս, Ն. Վեհափառութիւն Իր Բոյսչակովը կը զբաղի, հո՛ս, Երուսաղէմի մէջ, առ հասարակ ամէն ազգ անոր կայսերական անձին վրայ կը խօսի միշտ՝ քաղցր տպաւորութեան մը ներքեւ։

Կարեւորագոյն գործը՝ զոր Ս. Երկրին մէջ տեսաւ Վիլհելմ Բ., քաղաքագիտական սրտաբացութիւնով մը՝ Կաթոլիկութիւնը սիրաշահելն էր՝ Պաղեստինի Գերման-Կաթոլիկ եղբայրակցութեան նուիրելով, Սիոնի մէջ, այն պատմական գետինը՝ զոր Օգոստափառ Սուլթանէն նուէր ընդունած էր, որով միանգամ ընդ միշտ փակեց այն խնդիրը որ, յանուն կաթոլիկական պաշտպանութեան յղացեալ, բաւական գլխացեց ֆրանսական մամուլն, և, իրերու հանեց այն ամէն մեքենայութիւնները որ ի գործ դրուեցան յարաբերութեանց խզում մը առաջ բերելու համար ընդ մէջ գերմանական պետութեան և Վատիկանի։

Երուսաղէմի մէջ Ն. Վեհափառութեան և Հռոմայ Պապին միջեւ փոխանակուած հեռագիրները, երկիցս՝ Լատինաց Պատրիարքին և Ֆրանչիսկեան Միաբանութեան Մեծաւորին հետ սիրալիր ու մտերմական կայսերական երկար տեսակցութիւնը, մատուցուած խորհրդաւոր նուէրներն ու կայսերական բանախօսութեանց մէջ արտայայտուած ջերմ համակրանքը ի մասին կաթոլիկութեան, յայտնի ապացոյցներ են այս ճշմարտութեան։

Սիոնի մէջ, նուիրեալ գետնին վրայ՝ որ 2,200 քառակուսի մեթր տարածութիւն ունի, Գերման Կաթոլիկներն ի մտայ և իրենց Վեհապետին նիւթական կարեւոր ձեռնտուութեամբը պիտի բարձրացնեն եկեղեցի մը ու վանք մը՝ համանուն պատմական վայրին՝ որուն չորս կողմն այժմէն սկսած են որմափակել։

Այդ գետինը արդէն ընդհանուր կաթոլիկութեան առջեւ մեծ նշանակութիւն ունէր՝ իբրեւ Ննջման Տեղի Սուրբ Կուսին, «Dormition de la Sainte Vierge», ինչպէս աւանդութեամբ կ՚անուանեն կաթոլիկները։

Վիլհելմ Բ., ինքնին, «Palästina Verein» ըսածին Գերման Կաթոլիկներու ընդհանրական Նախագահութեան, Պատէ Մեծ-Դուքսին և Կարդինալ Քօփի՝ Երուսաղէմէն ուղղած հեռագրերուն մէջ մեծ կարեւորութիւն ընծայած է այդ հողին։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը՝ յիշեալ երեք հեռագրերուն մէջ, բացայայտ կերպով ըսած է՝ թէ սրտանց փափաքելի է այդ վայրը նուիրել իր կաթոլիկ հպատակներուն՝ իբրեւ յատուկ նշան իր հոգածութեան և իբրեւ ապացոյց այն յարգանաց՝ զոր ունի հանդէպ անոնց կրօնական համոզումներուն, և իր կայսերական ուրախութիւնը յայտնած է միանգամայն՝ որ յաջողեր էր մասնիկ խնամք մը ունենալ Պաղեստինի կաթոլիկներուն վրայ՝ Սուրբ Կուսի Ննջման Տեղւոյն (այս բառերը մասնաւորապէս շեշտուած են իր հեռագրերուն մէջ) մշտնջենական հասոյթը ապահովելով։

Արդէն երկար ատենէ ի վեր՝ Բալասդինա-Վէրէյնի Կաթոլիկ Սինոդը՝ Գերմանիոյ մէջ, բաւական հետամուտ եղաւ այդ գետինը ձեռք բերելու և, տրամադիր էր մինչեւ իսկ, 140,000 մարք վճարել, բայց ինչ ինչ պատահականութեանց հանդէպ, մինչեւ ցայսօր չէր յաջողած կատարել իր փափաքը և այժմ, նոյն գումարով՝ որ այդ գետնին յատկացուած է, և նիւթական օժանդակութեամբ Վիլհելմ Կայսեր, գերման կաթոլիկութիւնը պիտի յաջողի, ո՛ւր ուրեմն, աւելցնելու սիրուն ու փառաւոր վանք մը Երուսաղէմի մէջ, իր արդէն ունեցած հիւրանոցներուն, հիւանդանոցներուն, դըպրոցներուն և որբանոցներուն շարքին մէջ։ Անշուշտ կը յիշուի թէ գերման-կաթոլիկները՝ Բեթլեհեմի ու Նազարէթի մէջ և Կարմեղոս լեռան վրայ ալ, նմանօրինակ հաստատութիւններ ունին, ինչպէս Երկրագործական Դպրոց մըն ալ Գեննեսարէթի լճին եզերքը՝ ընդարձակ ագարակով։

Թէպէտ Բալասդինա-Վէրէյն, Պատէնի Մեծ Դուքսն ու Կարդինալ Քօփ, իբրեւ գերման-կաթոլիկներու ներկայացուցիչ, հեռագրով մասնաւոր շնորհակալութիւններ յայտնեցին իրենց Վեհապետին, սակայն աւելի նշանակութեան արժանի են այն գոհունակ յայտարարութիւնները՝ զորս յանուն ընդհանուր կաթոլիկութեան ըրին այստեղ լատինաց պատրիարք Մօնսէնեօր Բիավի և Մեծաւորը Ֆրանչիսկեանց՝ Հ. Օրելիօ, ո՛չ թէ միայն կայսերական այն մեծ շնորհին համար՝ այլ մանաւանդ այն պաշտպանութեան համար՝ զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնը՝ Վիլհելմ Բ. հաճեցաւ շնորհել Պաղեստինի գերման կաթոլիկներուն։

Վերջապէս, Գերմանիոյ կայսրը՝ կաթոլիկ Եկեղեցւոյն նկատմամբ իր ունեցած մասնաւոր համակրանքը ցոյց տալու համար, փափկանկատութիւն մըն ալ ունեցաւ՝ մեր և Յունաց Պատրիարքներէն զանազանելու Լատինաց Պատրիարքը՝ տալով այս վերջինին՝ կարմիր Արծւոյ Ա. աստիճանի պատուանշանն՝ որ, Գերմանիոյ մէջ, մի՛ միայն գերման նախարարներու և զինուորական ընդհանուր հրամանատարներուն կը շնորհուի։

Վ. ՐՕԶՐ

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՄԱՍԻՆ

Արեւելքի 3859 թիւին մէջ «Անդուռն Պէլօնի» վերնագրով խմբագրականէն ներշնչուած՝ ներկայ առաջարկիս հրատարակութիւնը կը խնդրեմ։

Ազգ. Հիւանդանոցի մատակարարութեան և հոն պաշտպանուած 1000է աւելի կարօտները տնտեսական, բժշկական ու առողջապահական տեսակէտով խնամելու և դարմանելու մասին հրատարակած յօդուածներուս, մաթեմաթիքական ճշդութեամբ ապացուցած եմ թէ, մինչեւ որ Ազգ. Հիւանդանոցը իր հաստատ եկամուտով չմատակարարուի, կարելի չէ ո՛չ հիւանդները բուժել դարմանել, ո՛չ յիմարները իբրեւ հիւանդ խնամել և ոչ որբերը խնամով պաշտպանել ու դաստիարակել։

Այս անգամ այս կէտերուն վրայ չերկարելով, հետեւեալ առաջարկութիւնը կը ներկայացնեմ Պատ. Հոգաբարձութեան ինչպէս համայն մեծայնոց, յուսալով որ կարելի պիտի ըլլայ նպատակին հասնիլ, այն է ջլախտաւորներուն յատուկ շէնք մը կանգնել ժամանակիս առողջապահական պայմաններով օժտուած։

1898 տարին լրացնելով, 40–45 օրէն 1899 թուականը պիտի մտնենք։ Նոր տարւոյ առթիւ միայն մայրաքաղաքիս 30ի չափ թաղերուն մէջ բնակող 10,000ի մօտ ամէն դասակարգի պատկանող ընտանիք, պտուղի, անուշապուրի և զանազան նուէրներու համար, իրենց կարողութեան ու գիրքին համեմատ, եթէ չեմ սխալիր, 100 ոսկիէն մինչեւ մէկ մէճիտ կը ծախսէ։

Արդեօք կարելի չէ՞, միայն այս տարի բացառիկ կերպով Կաղանդի առթիւ մեր բոլորեալ ծախքին փոխարէնը նուիրենք, ազգին սան անհրաժեշտ պէտք եղած յիմարանոցը կանգնելու։ Աւելի առաջարկել չախի համարձակէի, եթէ Կաղանդի օրուան կերուած անուշեղէնները և պըտուղները, անոնց անհրաժեշտ մասը կազմած ըլլային։

Փոխանակ միայն մէկ քանի ժամուան համար բերաննիս անուշցնելու, միթէ սիրտերնիս աւելի չէ՞ն ու գո՛հ չը՞ պիտի մնայ միշտ, մտածելով թէ, ոչ միայն ներկայիս մէջ խոնաւութեամբ և դարշահոտութեամբ, ծիւրախտով հալող ու մաշող խելագարներն ելլելի և ըստ ամենայնի տխուր ու ողբալի վիճակէ մը ազատած պիտի ըլլանք, այլ եւ յետ այսորիկ Հիւանդանոցի յիմարանոցը մտնելու տխուր պէտքն ունեցողներն իբրեւ հիւանդ ըստ ամենայնի դարմանուելուն նպաստած պիտի ըլլանք։

Այս խորհուրդին իրականացմամբ, որուն բարերար արդիւնքը մշտնջենաւոր պիտի ըլլայ, միայն այս տարուան համար մեր պտուղներուն պտուղ և նուէրք զրկումովը մարդասիրական մեծ գործի մը բարի օրինակը տուած պիտի ըլլանք։

Առաջարկութեանս գործադրութեան դիւրութեանը համար, բաւ է թաղին քարոզիչն, աւագերէցին, Թաղական Խորհուրդին և թաղին երեք հոգի, ընդ ամէնը հինգ հոգիէ բաղկացած մասնաժողով մը կարգել ընդ հսկողութեամբ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

Վստահ եմ որ այս եղանակաւ, բաւական կարեւոր գումար մը ձեռք ձգել կարելի պիտի ըլլայ մինչեւ դեկտեմբերի վերջը։

Միայն մեր բնակած Կէտիկ փաշայի Թաղէն 100էն աւելի ընտանիք պատրաստ են հետզհետէ իրենց պտղին փոխարէնը յանձնել որու որ անկ է։

Յուսամ որ եթէ այս առաջարկութիւնս ընդունելի ըլլայ, ազգային լրագիրք պիտի մէջ ակցին իրենց ազդու յորդորներով, որուն արդէն անկարած եմ, և գաւառացիներն ևս, մանաւանդ մայրաքաղաքիս մօտ գտնուողները, պիտի մասնակցին։

Եթէ գաւառներն ալ մասնակցին ոչ միայն յիմարանոց մը, այլ որբանոցն ու միւս կարեւոր շէնքերն ալ ըստ պատշաճի կըրնան բարւոքիլ, չմոռնալով տնտեսական պէտքերն ամէնէն կարեւորը եղող ջուրն ալ ունենալ։

ՅՈՎԹ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Կէտիկ-Փաշա, 14 Նոյեմբեր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԸՐ Մ. ՀԻՔՍ ՊԻՉԻ ՃԱՌԸ

Աւասիկ ամբողջութիւնը այն ճառին զոր Անգլիոյ ելմտական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ անցեալ հինգշաբթի խօսեցաւ Էսիմոլերիի մէջ և զոր հեռագիրը հաղորդեց համառօտ կերպով.

«Ֆրանսական կառավարութիւնը, որուն այժմ տուաւ ֆրանսական ազգը, հաճած էր պարպել Ֆաշոտան։ Ֆրանսացիները հասկցան թէ իրենց համար անկարելի էր ուրիշ կերպով շարժիլ այն փաստերուն հանդէպ, զորս Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախկին նախարարները իրենք իսկ ներկայացուցած էին Անգլիոյ, քանի մը տարի առաջ։ Պատճառ մը չկայ որ, եթէ ֆրանսական կառավարութիւնը ուզէ՝ անգլիական կառավարութիւնը անոր հետ բոլորովին բարեկամական բանակցութիւններու չմտնէ, փոխադարձաբար սահմանելու համար երկու տէրութիւններուն և Եգիպտոսի պարտքերը ու իրաւունքները այդ կողմերուն մէջ։ Այս բանակցութիւնները, անհրաժեշտաբար պէտք է բարեկամական ըլլան, երբ նկատողութեան առնուի թէ երկու տէրութիւններուն գլխաւոր նպատակն է բարբարոսները քաղաքակրթել և օգտակար ու շահաւոր առեւտուր մը մտցնել հոն։ Անգլիա կրնայ Ֆրանսայի հետ բարեկամաբար աշխատիլ, այդ նպատակին հասնելու համար։ Ֆաշոտայի դէպքը մեծապէս պայծառացուց մթնոլորտը. հիմա Ֆրանսայի հետ ապագայ ծանր դժուարութեանց հաւանականութիւնը մէկ քանի տարի առաջ եղածէն աւելի հեռացած է։ (Ծափահարութիւններ։) Ցոյց տուին թէ աւելի հարուածի քաղաքականութիւնը յաջողութիւն չէ գտած և թէ մինչեւ մէկ աստիճան ո՛չ վաւերացած էր և ոչ ալ ծանօթ էր ֆրանսական ազգին ամբողջութեանը. հիմա յայտնի է թէ այս քաղաքականութիւնը պիտի չը շարունակէ։ Ուրիշ կէտ մը կայ որուն վրայ Ֆաշոտայի դէպքը պայծառացուց մթնոլորտը։ Այս դէպքը Անգլիոյ ժողովրդեան ուշադրութիւնը մեծապէս դարձուց Անգլիոյ կացութեան վրայ Վերին Նեղոսի մէջ և մեր ապագայ քաղաքականութեան վրայ Ափրիկէի ամբողջ արեւելեան կողմը։ Երբ Վերին Նեղոս գացինք, կարծեաց մեծ համաձայնութիւն մը ծագեցաւ գիտնալու համար թէ ինչո՛ւ հոն գացած ենք և յետոյ թէ պիտի մնա՞նք հոն։ Այդ գործը շատ սուղի նըստաւ մեզի. բայց մեր շահը սա եղաւ թէ կարգ ու կանոն դրինք Հնդկաստանի այդ մեծ ճամբուն վրայ։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ, եթէ հեռանանք։ Բնականաբար թող պիտի չտանք որ ուրիշ ազգ մը մեր տեղը անցնի։ Միթէ Անգլիոյ տուրք վճարող ժողովուրդը պիտի ուզէ՞ որ Հնդկաստանի ճամբան հիմակուընէ տարբեր վիճակի մը վերածուի։ Ոչ. վասն զի ելմտական նպաստաւոր վիճակէ մը ինքն է որ կ՚օգտուի։ Անգլիացի ձեռնարկուներ հանրային մեծամեծ աշխատութիւններ կը կատարեն և անգլիացի գործաւորներն են որ կ՚աշխատին։ Առաջները ֆրանսացի գործաւորները կ՚ընէին այդ կարգի գործերը, որովհետեւ ֆրանսացի գործաւորները գործի գլուխ կը դրուէին։ Կալով այն խնդրին թէ Վերին Նեղոսի համար կրնան քաղաքական խառնաշփոթութիւններ ծագիլ, Անգլիոյ քաղաքականութիւնը պէտք չէ որ ուրիշ ազգերէն վախնալու հիման վրայ վարենք։ (Ծափահարութիւններ)։

Մինչեւ հիմա եղածը Անգլիոյ կարծիքը պիտի չինէ Վերին Նեղոսի նկատմամբ և քիչ ատենէն ալ ամբողջ աշխարհի։ Ատիկա ալ շատ մըն է, քանի որ յայտնի է թէ Անգլիա ի՛նչ ծառայութիւն մատուցած Եւրոպայի։ Ամբողջ Եւրոպայի և նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ հետզհետէ կը մեծնայ այս գաղափարը։ Աղեքսանդրիան ուղղակի Բարեյուսոյ Գլուխին հետ յարաբերութեան մէջ դնելու գաղափարը երազ մը չէ և փութով տարածուի Անգլիոյ մէջ։ Անգլիոյ ժողովուրդը, անգլիական գաղթավայրերուն հետ պիտի աշխատի այդ գաղափարին որ պիտի իրականացնէ աշխարհի շահուն համար։ (Ծափահարութիւններ։) Կառավարութեան դէմ եղած դժուարութիւնները արդիւնք էին սա պարագային թէ արմատականները, որոնք առաջ ամէն կերպով խաղաղութեան կուսակից էին, հիմա պատերազմելու կողմն են։ Իրենց բաղձանքին համաձայն քաղաքականութիւնը իրականացնելու համար տեսան թէ ազգերու միջեւ աւելի մեծ հաղորդակցութիւն մը՝ բարեկամութեան աճեցում մը առաջ չէ բերած։ Տեսան թէ միւս պատերազմներուն յաջորդած է մաքսային սակացոյցերու պատերազմ։ Տեսան թէ, վերջին տարիներու մէջ, Եւրոպայի միւս ազգերուն քաղաքականութիւնը եղած է իրենց առեւտուրին համար ձեռք անցնել աշխարհի պարապ երկիրները։ Ասիկա միւս ազգերուն համար կրնայ բաղձալի քաղաքականութիւն մը ըլլալ, քաղաքականութիւն մը որ անհրաժեշտ է իրենց՝ ապրելու և զարգանալու համար, բայց այդ քաղաքականութեանց կրնայ մրցակցութիւններ և օր մը ուրիշ ազգերու հետ կռիւներ առաջ բերել բոլոր աշխարհի շատ մը կէտերուն վրայ. այդ քաղաքականութիւնը պէտք չէ անժամանակ կերպով ի գործ դնել։ Հարկ է ուշադրութիւն ընծայել միւս ազգաց պէտքերուն, բաղձանքներուն և իրաւունքներուն։ Ուրիշ ժողովուրդներու այդ քաղաքականութիւնը Անգլիոյ համար մեծ ծախքերու դուռ կը բանայ։ Անգլիա պէտք է աւելցնէ իր բանակը, նաւատորմը և գաղթային զօրքերը, որպէս զի պահպանէ իր իշխանութիւնը և անդորրութիւնը այն տեղերուն մէջ, ուր ուրիշ ազգեր իրենց կը վերագրեն այդ երկիրներու սեփականութիւնը։ Ձեմ ըսեր թէ ծախսուած ստակը պիտի կորսուի. ամենեւին. ընդհակառակը, ապագայ տարիներու մէջ հարիւրապատիկ պիտի արտադրէ։ Անցեալ օրուան պատահածէն ետքը, երկիրը կը հասկնայ թէ կրնայ ըլլալ որ պատերազմ ունենայ իր ամենէն մօտ դրացին հետ։ Լրագիրները իրաւամբ ըսին թէ նաւային մեծ պատրաստութիւններուն համար միլիոններ ծախսուեցան։ Իրաւ է որ ամէն բան պատրաստուեցաւ, բայց արդէն առաջուընէ պատրաստ էր. այս վերջին պատրաստութիւններուն համար քանի մը միլիոն ոսկի միայն ծախք եղաւ այն ալ մանաւանդ մասնաւոր նաւաբաժիններու ածուխին համար։ Խաղաղութիւն ուզողը պէտք է պատրաստուի։ Ուզողներ կան որ Տարփուրը և Քորտոֆանը նուաճենք. ասիկա կրնայ տեղի ունենալ յարմար ատենին. բայց պէտք չէ ամէն բան մէկէն ընել։ Անգլիա որչափ ալ հարուստ և զօրաւոր ըլլայ չի կրնար ամէն բան միեւնոյն ատեն ընել, որովհետեւ հակառակ պարագային մէջ՝ պէտք պիտի ըլլայ որ տուրքերը աւելցնէ. ստացուածքները ընդարձակելու ամենէն ապահով քաղաքականութիւնն է դանդաղօրէն գործելը։ Անգլիա զինուորական մեծ տէրութիւն մը չէ, և եթէ պարտաւորուի պահակազօրքեր ղրկել հասարակածային երկիրներու մէջ, շատ հեռուն այն տեղերէն ուր կը տարածուի իր առեւտուրը, այնպիսի բեռի մը տակ պիտի մնայ որ կրնայ իր կարողութենէն վեր ըլլալ։»

* * *

Այս ճառին առթիւ Սթանտարտ խմբագրականի մը մէջ հետեւեալ խորհրդածութիւնը կ՚ընէ.

«Երբ Մայքըլ Հիքս Պիչ, ելմտական նախարարը, Էտիմպուրկ խօսած ճառին գլխաւոր մասը յատկացուց մեր յարաբերութեանց՝ օտար երկիրներու, մասնաւորապէս Ֆրանսայի և Եգիպտոսի հետ։ Երբ խօսեցաւ Ֆաշօտայի և Ֆրանսայի վրայ, ջերմ ունկնդիրները յիշեցին այն փողոտ հրաւէրը զոր կարդացած էր վերջերս ուրիշ առթի մը մէջ, և որ իրենց ազդած էր մօտալուտ վտանգի մը սարսուռը։ Բայց այս անգամ իրենց կրած տպաւորութիւնը տարբեր էր։ Այս անգամ կռուի հրաւէր մը չէր որ կ՚ընէր, այլ ապահովիչ ու հանդարտեցուցիչ յայտարարութիւններ։ Ըսաւ թէ Ֆրանսայի հետ ո և է լուրջ դժուարութեան մը հաւանականութիւնը շատ աւելի հեռու է հիմայ, քան ինչ որ էր չորս օր առաջ։ Ելմտական նախարարը երբեք չէ եղած անոնցմէ որ խաղաղութեան վրայ կը խօսին, երբ խաղաղութիւն չի կայ կամ զայրոյթի զգացումը ի բաց վանելու համար անհարկի կերպով մեղմ խօսքեր կը գործածեն։ Եթէ ինք կը մտածէ թէ Ֆրանսայի հետ հիմայ լաւագոյն յարաբերութիւններ ունինք, պատճառն այն է որ կ՚ընդունի թէ մեր դիւանագիտ դրացիները իմաստութիւն սորված են փորձառութեան շնորհիւ։ Լորտ Գարինկթօն միեւնոյն ժամանակ ազատական միթինկի մը մէջ խօսած մէկ ճառին մէջ խնդիրը քիչ մը աւելի հակառակ ոգւով ներկայացուց։ Ֆրանսացիք, ըսաւ, կը հաւատային թէ դիւրին էր Լորտ Սոլզպէրիի դէմ բանել յարձակողական ընթացք, որովհետեւ կը կարծէին թէ՝ երբ խստութիւն տեսնէ՝ Սոլզպէրի տեղի կուտայ միշտ։

Այս դիտողութեան ճշմարտութիւնը աւելի որոշակի զգալի եղաւ երբ ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ Ֆաշօտայի միջադէպը քաղաքական հորիզոնը պարզեց։ Վերջին շաբաթներուն դէպքերը պէտք է համոզած ըլլան շատ մը Ֆրանսացիներ թէ ակռայ ցոյց տալը լաւագոյն միջոցը չէ Անգլիայէն զոհողութիւններ պահանջելու համար։

Կը մնայ մեզ տեսնել թէ որչա՛փ հզօր կերպով այս համոզումը ազդած է Ֆրանսայի արդի վարիչներուն վրայ։ Վերին Նեղոսի հովտին մէջ հողային պահանջումներէ հրաժարումը այդ համոզման անկեղծ ըլլալուն ապացոյց մը պիտի ըլլայ։ Սըր Մայքըլ Պիչ սա կարծիքին կը հակի թէ Ֆրանսայի Ֆաշօտայէն ետ քաշուիլը պիտի ունենայ իր տրամաբանական հետեւանքները։ Նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ, առաջին տպաւորութենէն ետքը, Անգլիոյ Վերին Նեղոսի վրայ բռնած դիրքը հաշտ աչքով պիտի տեսնուի։ Որովհետեւ Ֆրանսայի բաժնետէրերը, խանութպանները, յանձնառուները մեծապէս կրնան շահիլ, և ամէն պարագայի մէջ բան մը չեն կորսնցներ երբ Վերին Նեղոսի վրայ տիրապետէ կառավարութիւն մը որ պիտի պահէ հոն կարգ կանոն, պիտի զարգացնէ վաճառականութիւնը, և հաւասարապէս նպաստէ քաղաքակիրթ ազգերուն բոլոր հպատակներուն։»

Տէպա ալ նոյն ճառին վրայ խօսելով, հետեւեալը կը գրէ. «Անգլիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց մասին Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ շատ աւելի չափաւոր լեզու մը գործածեց քան իր վերջին ճառերուն մէջ։ Արդի կացութեան մէջ նորութիւն մըն է տեսնել Անգլիոյ ելմտական նախարարին խօսիլը «մեծ դժուարութեանց հեռացման» և Ֆրանսայի ու Անգլիոյ բարեկամական գործակցութեան վրայ։ Անշուշտ խոհեմութիւն չէ այս ճառը հանդարտացման ապահով նշան մը նկատել, բայց այս պարագան բարեգուշակ է՝ մանաւանդ այն պահուն ուր Պ. Գամպոն, Լոնտոնի դեսպանը, կ՚երթայ իր պաշտօնին գլուխը անցնիլ։»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Սպանիոյ կառավարութեան կողմէ Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին իր պատուիրակներուն տրուած հրահանգը, որ կը հրամայէ հաշտութեան դաշնագիրը ստորագրել առանց ո և է բողոքի, ցոյց կուտայ թէ Սպանիա կը վախնայ որ գործին նոր յապաղումներու ենթարկուիլը կրնայ ըլլալ որ ամենամեծ վտանգներու ենթարկէ Սպանիան։

—Նովոյէ Վրէմիա կը յորդորէ Մ. Նահանգները որ Անգլիոյ շահամոլ նոր բարեկամութեանը չզոհեն Ռուսիոյ անշահախնդիր հին բարեկամութիւնը, Ռուսիա կը բաղձայ որ Մ. Նահանգները Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքական գործերուն մէջ Անգլիոյ ետեւէն չերթան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Ֆրանսայի նաւային զինուորներու պատգամաւորութիւն մը ներկայ պիտի գտնուի Նախիմով ծովակալին յիշատակարանին բացման հանդէսին Սեվաստոպոլի մէջ։

ՊԷՔԻՆԻ ռուսական նոր դեսպան Պ. տը Կիրս ուրբաթ օրը իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՏՐԷՅՖԻւՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Բարիզէն կիրակի օրուան Թուականով կը հեռագրեն թէ քանի մը երեսփոխաններ մտադիր են վաղը առաջարկելու որ փոփոխութիւններ ըլլան զինուորական օրինագիրքին մէջ, մանաւանդ սա կէտին համար թէ Զինուորական Ատեանի մը առջեւ ղրկուելու հրամանը կարելի ըլլայ վերաքննել գերագոյն ատեանին առջեւ։

—Էսթէրհազի անցեալ ուրբաթ օր Ամսթէրտամէն շոգենաւ նստեր է Ամերիկա երթալու համար։

—Նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւբիւի կիրակի օրը խորհրդակցեր է ծերակուտական Պ. Պարպէի հետ, որ Ծերակոյտին հանրապետականաց խումբին պետն է։ Խորհրդակցութեան առարկան է Բիքառին զինուորական ատեանին առջեւ ղրկուելուն յետաձգուիլը։ Պ. Տիւբիւի խնդրեր է Պ. Պարպէէն սպասել այն յայտարարութեան զոր պիտի ընէ Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ նախարարութիւնը պիտի յայտարարէ որ անկարելի է յետաձգել զինուորական ատեանին գումարումը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ — Ռումանիոյ Խորհրդարանը առջի օրը բացուեցաւ թագաւորին մէկ ճառով, որ կը հաստատէ թէ Ռումանիոյ յարաբերութիւնները բոլոր տէրութեանց հետ շատ բարեկամական են։ Ճառը կը յիշէ Կարոլ Թագաւորին այցելութիւնը Ռուսիոյ կայսեր որ ճշմարիտ բարեկամութեան մը բազմաթիւ գրաւականներ տուած է։ Նոյնպէս Կարոլ Թագաւորին Վիէննա երթալը, Էլիզապէթ կայսրուհւոյն յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու համար։ Ճառը կը յայտնէ թէ Ռումանիա կը մասնակցի ծայրայեղներու դէմ գումարուած դեսպանախորհուրդին. «պիտի մասնակցի ընդհանուր զինաթափութեան դեսպանախորհուրդին. կը յուսայ թէ Խորհրդարանը, ամէն ատենուան պէս, հոգ տանի բանակին զարգացման. ամէնուն գործակցութիւնը անհրաժեշտ է հայրենիքը հաստատ հիման վրայ դնելու համար։ Ճառաճառին ընթերցումէն ետքը բոլոր ժողովականները համակրական ցոյց մը ըրին թագաւորին և գահաժառանգ իշխանին։

ՍԱՄՈՐԻ. — Անցեալ օր ծանուցինք թէ Սամորի Ֆրանսական Սուտանէն Քայէն պիտի տարուի, ուր պիտի բանտարկուի խիստ հսկողութեան տակ։ Իսկ տղան Սարա Ն՚Թիլէնի-Մորի հեռաւոր գաղթավայր մը պիտի ղրկուի։ Այս վերջինը արդէն իր կեանքովը պիտի տուժէր Պրօյօ հարիւրապետին և Պունաս տեղակալին մահը, եթէ անպայման կերպով անձնատուր եղած չըլլար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Նիւ Եորքէն կը գրեն թէ Մ. Նահանգաց ծովային Նախարարութիւնը հրաման տուեր է որ Ամֆիթրիթ, Տեռոռ, Մոնթկոմէրի և Կասթին յածանաւերը ճամբայ ելլելու վիճակի մէջ դրուին։ Այս նաւային պատրաստութեան վրայ շատ կը խօսուի։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ. — Տէյլի Մէյլ հեռագիր մը կը ստանայ թէ Փղոսկրեայ ծովեզերքին անգլիական ու ֆրանսական գաղթավայրերուն յարաբերութիւնները այնչափ լաւ չեն։ Երկու անգլիացի սպայ, երեսուն զինուորի հետ, Սէսիրի գացեր են, քաուչուի խնդրի մը առթիւ սահմանագլխին վրայ ծագած վէճ մը կարգադրելու։ Քաուչուի վաճառականները անցեալ մայիսին անգլիական գաղթավայրին սահմանագլխին արեւելեան կողմը զարմանօք տեսած էին թէ ֆրանսացի պահակազօրքեր կան։ Ինքզինքնին իբրեւ ֆրանսացի սպայ ցոյց տուողները հաստատուած են այդ կէտերուն վրայ եւ մաքս առած են այն քաուչուներէն որոնք ֆրանսական հողէն բրիտանական հողը կը տարուէին։ Այս ընթացքը, կ՚ըսէ անգլիական թերթը, շատ դժգոհութիւն կը պատճառէ։ Կացութիւնը աւելի ծանր կրնայ ըլլալ, եթէ շուտով չկարգադրուի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Բարիզի իտալական դեսպան Թօռնիէլլի կոմսը անցեալ հինգշաբթի այցելութիւն տուեր է նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւբիւի եւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի։ Դեսպանը իր կառավարութեան համակրական զգացումները յայտներ է՝ Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնները վերահաստատուած ըլլալուն համար։

ՕՄՏՈՒՐՄԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ. — Անգլիոյ սպարապետը, Լորտ Ուոլզլի, Օմտուրմանի յաղթութիւնը կը վերագրէ Սէրտարին զինուորներուն լաւ և բարեկարգ նշանառութեան։ «Տէրվիշներու յուսահատ քաջութիւնը, կ՚ըսէ, բան մը չէ կրցած ընել եգիպտական թնդանօթներուն դէմ։ Մեր կամաւորները պէտք է օգտուին՝ Օմտուրմանի ճակատամարտէն տուած դասէն եւ գիտնան պէտք եղածին պէս գործածել իրենց ունեցած սքանչելի հրացանները։ Կամաւորները ընդհանրապէս խմբովին հրացանաձգութիւններուն մէջ շատ քիչ նշան կ՚առնեն։ Օմտուրմանի ճակատամարտը շահուած է միայն սա պատճառով որ անգլօ-եգիպտական զօրքերը լաւ հրացանաձգութիւն ըրած եւ սքանչելի կարգապահութեամբ գործած են։ Ուստի կարեւոր է մեր կամաւորներուն հրացանաձգութիւն սորվեցնել։ Հիմա ընաւ չեն մարզուիր և քիչերը լաւ արձակողներ են։ Բայց յանցանքը իրենցը չէ։ Պետութիւնն է որ ասոնց տրամադրութեանը տակ ընդարձակ վայրեր չի դներ հրացանաձգութեան փորձեր կատարելու համար։»

ՄՈՆԱՔՕՅԻ իշխանը հիւսիսային Ովկիանոսին մէջ ջրագրական խուզարկութիւններ պիտի կատարէ, ոչ թէ իր Բրէնսէս Ալիս զբօսանաւով, այլ Անգլիայէն մասնաւորապէս գնուած շոգենաւով մը որ յատկապէս պիտի կահաւորուի այս գիտական ուղեւորութեան համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ժամանակէ մը ի վեր ձեռնարկած է վերջին կէս դարու մէջ ապրող եպիսկոպոսներուն կենսագրութեան մէկ հաւաքածոն պատրաստելու։ Կը լսենք թէ Ն. Սրբազնութիւն իր այս երկասիրութիւնը մօտերս աւարտելով, հրատարակութեան պիտի տայ. իւրաքանչիւր եպիսկոպոսի կենսագրութեան պիտի կցուի նաեւ լուսանկար պատկերը։

—Կը յիշուի թէ ամիս առաջ մեր եւ Յունաց Պատրիարքարաններուն միջեւ խառն ամուսնութեանց նկատմամբ բանակցութիւններ կատարելու համար երկու Պատրիարքական փոխանորդները փոխադարձ այցելութիւններ կատարեցին։ Վերջին օրերս, Յունաց Պատրիարքարանը այս մասին տեղեկագիր մը պատրաստելով ղրկած է Ազգ. Պատրիարքարան որպէսզի այս վերջինը իր կարծիքը և դիտողութիւնները յայտնէ։

—Ամասիոյ գաւառային կրօն. և քաղ. ժողովները գիր մը ուղղելով Պատրիարքարան կը հերքեն այն լուրը թէ Մարզուանի վանքը միմիայն տեղացիներուն նպաստովը կառուցուած ըլլայ և կ՚աւելցնեն թէ վանքը շինուած է վիճակային հանգանակութեամբ, Պաղտասարի բարեյիշատակ Յովհաննէս Պատրիարքի ձեռքով եւ թէ Ամասիայէն ոչ մէկ ժամանակ ոտնձգութիւն չէ եղած վանքին վրայ։

Ամասիոյ գաւառային վարչութիւնը մի առ մի կը թուէ թէ Մարզուանցիներէ ոմանք որքա՛ն միասներ հասուցած են վանքին և հասոյթները իւրացնելով բռնակամ գործածած են վանքը՝ իբրեւ ամառանոց՝ առանց օգտակար ըլլալու թէեւ մինչեւ Եղեսեան եպիսկոպոսի առաջնորդութեան օրով 30 աշակերտով վարժարան մը պահուած է վանքին մէջ։

Ամասիոյ վարչութիւնը կը գանգատի թէ Մարզուանցիները Պատրիարքարանի տնօրինութեամբ Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսի՝ Թեմական խնամակալութիւն մը կազմելու մասին ըրած կարգադրութեան դէմ կարգ մը դժուարութիւններ կը յարուցանեն և զայն չգործադրելու համար միարան վարդապետները կը նեղեն որպէսզի հեռանան վանքէն։

—Սպերէն տեղւոյն եկեղեցիին վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներու տնօրինութիւնը խնդրուած ըլլալով Պատրիարքարանէ, Ս. Պատրիարքը յանձնարարեց Էրզրումի առաջն. տեղապահին՝ յիշեալ խնդիրներու կարգադրութեանը համար հարկ եղածը կատարել։

«ԴԱՐՈՒՍ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Վաղուան թիւով պիտի հրատարակենք երկրորդ մասը Եղիա Տէմիրճիպաշեանի գրական այն գեղեցիկ տեսութեան որուն առաջին մասը երեւցաւ երէկուան Արեւելքի մէջ։ Բնապաշտութեան ու Վիպականութեան վրայ սկսուած այս ուսումնասիրութիւնը, վարպետ գրչով ու խորին գիտակցութեամբ գրուած, մեր ժամանակակից գրականութեան մէջ առանձնայատուկ էջ մը գրաւելու սահմանուած է, որուն պիտի յաջորդեն ոչ նուազ ընտիր յօդուածներ, ծանօթ գրագէտին կողմէ գրուած, որուն աշխատակցութիւնը համակրանքով ողջունեցաւ Արեւելքի ընթերցողներուն կողմէ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. —Իւլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Այտընի նահանգին Մէքթուպճի Խայրի պէյի։ Իւլայի Բ. աստիճան՝ կեդրոնական բանտին բժիշկ Ճորճի էֆ.ի։

—Մաքսային Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաներէն Ալի Սաճիտ պէյ։

—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնապահ զօրաբանակին հեծելազօրքերու կիրասիէրի զօրավար Իսմայիլ փաշայի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Տէլվինի նախորդ կառավարիչ Եահեա Նիւզհէթ փաշայի։ Գ. կարգի Օսմանիէ՝ Բուճաքի կառավարիչ Պ. Քնեաժէվիչի։

—Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ Խարիճիյէի Թարգման Սաատէտին պէյի կնոջը և Կ. Պոլսոյ իտալական հիւպատոսին կնոջը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. —Գերմանիոյ Վեհ. Կայսրը երբ Մէսինա կը գտնուէր, Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով յայտնեց թէ ուրախութեամբ իմացած է Կ. Պոլսոյ դեսպանէն որ Վեհ. Վիլհէլմ Բ. գոհ մնացեր է Արեւելքի մէջ կատարած ուղեւորութենէն։ Վեհ. Սուլթանը շնորհակալութիւն յայտնեց այն նուէրին համար զոր գերման դեսպանը մատուցած էր յանուն Վեհ. Կայսեր։ Վեհ. Սուլթանը միանգամայն յայտնեց թէ միշտ բարեկամ է Գերմանիոյ կայսեր։ Վիլհէլմ Բ. Բօլայէն հեռագրով պատասխանեց Ն. Վեհափառութեան, ուրախութիւն յայտնելով թէ իր նուէրը հաճելի եղած է և կրկնեց իր բարեկամութեան հաւաստիքը։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Շաբաթ օրը Իզմիր ժամանեցին երեք հարիւր յիսուն խառն գաղթականներ Հաճի Տավուտ Ընկերութեան շոգենաւով։ Քանի մը ընտանիքներ ալ ուրիշ շոգենաւով հոն հասան։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ. — Ռուսիոյ դեսպանը կիրակի իրիկուն և Շուէտի դեսպանը ու ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը շաբաթ իրիկուն սեղաններ տուին, որոնց ներկայ գտնուեցան դեսպանական մարմնի անդամներէն ոմանք։

—Իտալիոյ դեսպանը ու դեսպանուհին երէկ Թէրափիայի ամարանոցէն Բերա փոխադրուեցան։

ԿԼԱՏՍԹՕՆԻ երկու տղաքը Պ. Պ. Հէրպըրթ ու Հէնրի Կլատսթըն, Լոնտոնի սեղանաւորներէն Սըր Ճէյմս Քիթսըն և ուրիշներ, որոնք Կովկասի մէջ ուղեւորութիւն մը կը կատարեն, երէկ Պաթումէն մայրաքաղաք ժամանեցին և Բերա Բէլլէս իջեւանեցան։

ՄԱՀ ԿԱՎՐԻԼ ՓԱՇԱ ՔՐԷՍԹՕՎԻՉԻ. — Կավրիլ փաշա Քրէսթօվիչ կիրակի իրիկուն մեռաւ իր ապարանքին մէջ, Արնավուտքէօյ։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Արնավուտքէօյի մէջ։ Կավրիլ փաշա օսմ. կառավարութեան վաղեմի պաշտօնեաներէն է։ Երկարատեւ հասակին մէջ Բ. Դուռը մնալով հետզհետէ վարած է կարեւոր պաշտօններ, դատաւորութիւն, Միլքիէի ուսուցիչ, Պետական Խորհուրդին անդամ և ամենէն վերջը Արեւելեան Ռումելիի կուսակալութիւնը,

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՌԷԺԻՆ ոչ թէ մէկուկէս միլիոն, այլ 240 հազար ֆր.ի ծախսով գներ է օսմ. Ռէժին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ. — Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Վանայ անգլիական փոխ-հիւպատոս հարիւրապետ Էլլըթ, Էրզրումի հիւպատոս Պ. Կրէյվս և Թէհրանի անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ զօրավար Սըր Թոմաս Կորտօն։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութիւնը նկատելով որ նահանգին մէջ տիրող երաշտութեան պատճառաւ երկրագործները և գիւղացիները եգիպտացորենի պէտք ունին, Բ. Դուռէն արտօնութիւն խնդրեց, որպէսզի Պուլկարիայէն 500 վակոն եգիպտացորեն բերուի Էտիրնէ։ Խնդիրը կը քննուի Նախարարաց Խորհուրդին մէջ։

ՊԱԼԸՔԷՍԷՐԻ երկրաշարժէն վնասուողներուն համար քաղաքապետութեան մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը մինչեւ հիմա 195,188 ղրուշի նպաստ տուաւ։

ՄԱՆԻՍԱՅԻ շրջակայ տասնըչորս գիւղերու մէջ տիրող երաշտութեան պատճառաւ, Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց նոյն տեղացիներուն 3100 քիլէ ցորեն եւ 3300 քիլէ գարի սերմի համար փոխ տալ Հանրային Պարտքի վարչութեան մթերանոցէն։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ՚Քօնոր երէկ ընդունեց կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու շնորհաւորական առաջին այցելութիւնը, որ ժամը 8 ուկէսին սկսաւ և 11 ուկէսին աւարտեցաւ։ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ իրենց թարգմանները ներկայ էին։ Անձամբ գացած էին Պետական Խորհուրդին նախագահը և ծովային ու ներքին գործոց նախարարները, Հաշուակալութեանց Ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, Մավրոյէնի փաշա, Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյ, Կայս. Անձնական Գանձուն նախարար Սագըզ Յովհաննէս էֆէնտի, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտի, Օսմ. Մամլոյ Դիւանին տնօրէնի օգնական Սիմոն էֆէնտի և ուրիշ պաշտօնատարներ։ Ներկաներուն համար դեսպանատան մէջ ճոխ ճաշսեղան մը պատրաստուած էր։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան մէկ շըրջաբերականը ծանոյց ամէն կողմ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ փայտէ շինուած տախտակներ, կողովներ, դգալներ, սանտրեր և այլ այդ կարգի նիւթեր երբ ուրիշ տեղ մը ղրկուին՝ հարկ չկայ անտառի արտօնագիր պահանջելու և մաքսային արտօնագիրներուն մէջ ալ նշանակելու, միայն Կ. Պոլսոյ մէջ շինուած ըլլալը նշանակել բաւական է. բայց անտառի արտադրութիւնները երբ ուրիշ տեղ մը ղրկուին, մաքսային արտօնագրին մէջ պէտք է նշանակել թէ անտառի տուրքը վճարուած է։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ. —Իտալական ու հելլենական դեսպանները առջի օրը Պէյքոզի կողմերը որսորդութեան գացին և հինգ կինճ և ուրիշ անասուններ որսալով վերադարձան։

ԹՈՒՆԷԼԸ. —Երէկ ժամ 8 ուկէսին Թունէլին վակոնը Ղալաթիոյ կողմէն հազիւ մեկնած էր, երբ փոկը խզուեցաւ. բայց կառուղիչը կրցաւ վակոնը կեցնել և ուղեւորները դուրս հանել առանց վտանգի։ Փոկին նորոգութիւնը երկու ժամ տեւեց։ Այդ միջոցին վակոններու երթեւեկութիւնը դադրեցաւ։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ Թաղապետութեան նախագահ Տիմիթրաքի էֆ. ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ ըլլալով, անոր յաջորդեց Իտարէի ժողովին անդամ Հաճի Նէճիպ էֆ.։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Դ. շրջանակին մէջ (Պէշիքթաշ) կատարուած նոր շինութիւններու և փողոցները լայնցնելու գործողութեանց համար Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Օսմ. Պանքային տասը հազար ոսկի եւս փոխ առնել։

ՋԱԹԱԼՃԱՅԻ մէջ կատարուելիք նոր թնդանօթներու փորձերուն պիտի հսկեն Ֆերիգ Ճէմալ, Րիզա ու Մահմուտ փաշաները և ուրիշ սպաներ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը Բրուսիական Թագ պատուանշանի Ա. աստիճանը տուաւ Վեհ. Սուլթանի հրացանակիրներէն Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշայի։

—Գերմանիոյ կայսեր համար Պէրլինէն ղրկուած կառքերը ու ձիերը Սուրիայէն Կ. Պոլիս բերուեցան և ասկէ ալ Պէրլին վերադարձուեցան առջի գիշերը։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը որոշեց Սէլանիկի, Տէտէ Աղաճի, Քավալայի, Թէքիրտաղի և Պուլկարիոյ մէջ առեւտրական գործակալութիւններ հաստատել, իտալական բերքերուն սպառման զարկ մը տալու համար։ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանը կայս. կառավարութեան դիմեց այս մասին արտօնութիւն ձեռք բերելու նպատակով։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրը դրամական նուէր մը ըրեր է Սոֆիայի մէջ կաթոլիկ եկեղեցի մը կառուցանելու համար։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ. — Էտիրնէի կուսակալութիւնը, Նահանգին մէջ շերամաբուծութիւնը զարգացնելու համար, ձեռնհաս պաշտօնատունէն թթենիի տունկեր ուզեց որոնք պիտի մշակուին Թէքիրտաղի, Կէլիպոլուի, Տէտէ Աղաճի և Կիւմիւլճինէի մէջ։

ՌՈՒՍ դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Մաքսիմով այսօր մայրաքաղաք կը դառնայ։

ՇՔՕՏՐԱՅԻ մէջ զինուորներու վաշտերը ամէն օր երկու ժամ խմբովին մարզանքներ կը կատարեն։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Խտիվ Ապաս Հիլմի փաշա՝ իր անուանման տարեդարձին առթիւ, դեկտ. 8, պատուանշաններ պիտի տայ կարգ մը պաշտօնեաներու որոնց ցանկը պատրաստուած է Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։

—Խտիվին ամուսինը Մոնթազայի պալատը փոխադրուեցաւ։

—Եգիպտոսի ելմտական նախարարութեան և Հանրային պարտքի սնտուկին միջեւ երկու շաբաթէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուին, հանրօգուտ շինութեանց յատկացուելի արտասովոր վարկի մը համար։ Երկու կողմէն թէեւ զանազան դիտողութիւններ կ՚ըլլան, սակայն եգիպտական լրագիրները յուսալի կը գտնեն որ բանակցութիւնները գոհացուցիչ ելքի մը յանգին։

—Եգիպտոսի Պետական Խորհուրդը առաջարկեր է այս տարի երկրագործներէն առնուելիք տուրքին երեք քառորդը զեղչելով գանձել, սակայն Նախարարաց Խորհուրդը վերջնական որոշում մը չէ տուեր նկատելով որ եթէ այդ առաջարկութիւնը ընդունուի, ելմտացոյցին մէջ կէս միլիոն ոսկիի բաց մը պիտի գոյանայ։ Կառավարութիւնը կառապաններու և գրաստներու տուրքէն 6000 ոսկիի չափ զեղչ մը ըրեր և հանրային պարտքի սնտուկն ալ հաւաներ է։

—Միջերկրականի մէջ տիրող փոթորիկներուն պատճառաւ Աղեքսանդրիա հասնող շոգենաւերը սովորականէն քանի մը օր ուշ կու գան, քիչ շատ վնասուած։ Իտալական Բօ շոգենաւը Մէսինայէն մեկնելէն ետքը այնչափ սաստիկ փոթորիկի մը բռնուեր է, որ բեռներուն կէսը ծովը նետեր է. ուղեւորներն ալ յուսահատ մնացեր են վայրկեանէ վայրկեան մահուան սպասելով, սակայն նաւապետին ճարտարութեան շնորհիւ շոգենաւը անվտանգ Աղեքսանդրիա հասեր է։

—Վերին Եգիպտոսի մէջ շինուելիք ընդարձակ աւազաններուն համար անգլիացի ճարտարապետներ Գահիրէ պիտի երթան դեկտ.ին և իրենց մէկ ամսաթոշակին չափ գումար մը իբրեւ ճամբու ծախք պիտի տրուի։

—Եգիպտոսի երկաթուղիներու վարչութիւնը մէկուկէս միլիոն ոսկիի վարկ մը ուզեր է Հանրային Պարտքի սնտուկէն, Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստը և երկաթուղիի կայարանները ընդարձակելու եւ տասը վայրաշարժ ու 1500 վակոն գնելու համար։ Երկաթուղիի վարչութիւնը յանձն կ՚առնու այդ գումարին կէս միլիոնը քիչ ատենէն հատուցանել։

—Գահիրէի ռուսական փոխ-հիւպատոս Պ. Աղեքսանդր Իվանով Աղեքսանդրիոյ հիւպատոս կարգուեր է։

—Գերման ընկերութիւն մը կը բանակցի եգիպտական կառավարութեան հետ, Գահիրէն առողջապահական արդի կանոններու համաձայն բարեզարդելու, կոյուղիներ շինելու և փողոցները աւելի ընդարձակելու համար։ Գահիրէի ջուրի Ընկերութեան տնօրէնը այդ նպատակով Գերմանիա ղրկուեր է։

—Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստէն 120 մղոն հեռու հելլենական առագաստանաւ մը փոթորկի բռնուելով ընկղմեր է։ Նաւապետը ու նաւաստիները, 12 հոգի, մակոյկի մը մէջ նետուելով ազատուեր են, բայց քանի մը օր բաց ծովուն վրայ մնացեր են անօթի ծարաւ. վերջապէս անգլիական շոգենաւ մը տեսնելով ազատեր է զանոնք։ Առագաստանաւը Էմիլիօ, Սեւ ծովէն ստաղ կը տանէր եղեր, Աղեքսանդրիոյ վաճառականներէն մէկուն յանձնուելու համար։

—Պէրպէրի և Սուաքիմի միջեւ հեռագրական թել մը շինելու աշխատութիւնները աւարտեր են։ Հիմա Գահիրէն Սուաքիմ և անկէ Քասալա հեռագրական հաղորդակցութիւններ կը կատարուին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ իրաւագէտ խորհրդական հրաժարեալ Թէվֆիգ պէյի յաջորդեց Մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնեաներէն և Իրաւագիտական վարժարանի ուսուցիչներէն Թէվֆիգ պէյ։

ՄԻՒՆԻՖ ՓԱՇԱ, կրթական նախկին նախարարը, քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներուն յառաջիկայ կիրակի օր հարիւրապետի աստիճան պիտի տրուի և վկայականները պիտի բաշխուին։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐՈՒ դէմ գումարուած դեսպանախորհուրդին օսմ. պատուիրակները առջի օրը Հռոմ հասեր են։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Ալի Պէյրաք թաղին մէջ անցեալները ութ տարեկան հայ աղջիկ մը իրեն տարեկից երկու հայ տղաքներու հետ խաղացած ատենը մէջերնին կռիւ ծագելով, մանչերը քարով վիրաւորեր են աղջիկը գլուխէն։ Աղջկան ծնողքը դատ բանալով՝ Թաղապետութեան բժիշկը վէրքը քններ է։ Երկու փոքրիկ ոճրագործները և բժշկական տեղեկագիրը ցոյց տրուեր են ընդհ. դատախազի օգնականին։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ. —Խալիլ և Տավիտ անուն երկու քսակահատ երէկ Պոլսոյ կամուրջին գլուխը Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնեաներէն Շէվքէթ էֆ.ի քսակը չորթեցին որուն մէջ եօթը մէճիտ կար։ Ոստիկանութիւնը իմանալով անմիջապէս երկուքն ալ ձերբակալեց։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն ֆրանսերէն Սէրվիսի թէ անցեալ օր աւազակներ լեռը տարեր են Պ. Ուեթթոլի որդին և 1500 ոսկի փրկանք կը պահանջեն։ Տեղական իշխանութիւնները հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են տղան ազատելու համար։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՆ մէջ, առջի գիշերը, կռիւ մը տեղի ունեցաւ Քօչօ, Քօսթի և Միխալ անուն մաքսանենգներու և Ռէժիի պետ Սալիհի, Հասանի ու Աղիզի միջեւ։ Քօսթի վիրաւորուեցաւ և Բերայի Թաղապետութեան հիւանդանոցը ղրկուեցաւ։ Քօսթիի ընկերները ձերբակալուեցան։

ՍԻՒԼԷՅՄԱՆԻԷԻ Աճը Չէշմէ թաղին մէջ երէկ վերմակագործ Քօսթիի խանութը այրեցաւ։

ՊԱՅՊԸԼ ՀԱՈՒՍԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատմութիւն Հին Կտակարանի և Մարգարէութիւնք, այսինքն Հին Կտակարանի պատմութիւններուն և մարգարէութիւններուն մեկնութեան ներածութիւնը, էջ 536. գին 15 դահեկան։

Ասոր հայատառ թուրքերէնն ալ կայ։

Նամակներ առ Եփեսացիս, էջ 131, գին 5 դհ.։

Նամակներ առ օրիորդս, էջ 126, գին 5 դհ.։

Նամակներ առ Նորապսակ ամուսինս, էջ 144, գին 5 դհ.։

Պատմութիւն Յիսուսի Քրիստոսի ըստ Աւետարանաց, էջ 196, գին 2 դհ.։

Առաքելական Եկեղեցի, էջ 261, գին 2 դհ.։

Հին Կտակարանի պատմութիւնը, էջ 312, գին 2 դհ.։

Այս վերջին երեք գիրքերուն ալ հայատառ թուրքերէնները կան։

Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 27 Նոյեմբ.

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.—Ծայրայեղներուն դէմ Հռոմի մէջ գումարուող միջազգային դեսպանախորհուրդը չորեքշաբթի օրը իր երրորդ նիստը կատարելով՝ շարունակած է իր աշխատութիւնները։ Իտալիկ կը գրէ թէ, իր առած տեղեկութեանց համեմատ, Դեսպանախորհուրդը իր առաջին նիստերուն մէջ իսկ Իտալիոյ կառավարութեան առաջարկած ծրագրին հինգ յօդուածները ընդուներ է։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Գահիրէէն Բիւգէրի կը հեռագրեն թէ Խարթումի էմիրը նոյեմ. 18ին (Ն. Տ.) Կէպլ-էլ-Տահիրի պետ Մուքքումայի հետ ունեցած ճակատամարտին ատեն չարաչար պարտութիւն մը կրեր է, շատ մարդ կորուսեր և էլ-Օպէիտի ուղղութեամբ ետ քաշուեր է։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ժուռնալ տը Սէնբեդերսպուրկ իրազէկ աղբիւրներէ առած իր լուրերուն վրայ հիմնուելով կը հերքէ անգլիական լրագիրներուն հրատարակած այն լուրը թէ Նիու-Չուանկ քաղաքը ռուսական զօրաց կողմէ գրաւուած է։ Կ'երեւայ թէ, կը յարէ նոյն թերթը, չինական արեւելեան երկաթուղիին վրայ հսկող պահապաններուն ներկայութիւնը կարծել տուած է որ քաղաքն ալ գրաւուած է։ Կը հերքէ նաեւ Չիլի նահանգին մէջ ռուսական զօրք գտնուելու լուրը որ նոյնպէս անգլիական թղթակիցներու կողմէ յերիւրուած է։

—Թիէն-Ցինէն կը հեռագրուի թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպանատան պաշտպանութեան համար Փօսթըն զրահաւորին ծովային զօրք ցամաք հանուեր է։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ Բօսթա-Րիքայի մէջ ածուխի մթերանոց մը պիտի ստանան։

ԿԱՐԴԻՆԱԼՆԵՐՈՒ երիցագոյնը Լուիճի Օրէլլիա տի Սանթօ Սթեֆանօ կարդինալ եպիսկոպոսը թոքատապէ կը տառապի։

Բարիզի թերթերէն, 26 Նոյեմբ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՃԱՌԵՐԸ.—Անգլիոյ մէջ ճառերը իրարու կը յաջորդեն։ Առեւտրական նախարար Պ. Րիչի Քրոյտընի առեւտրական սենեակին առջեւ բանախօսելով կ'ըսէ որ եթէ կայ երկիր մը որուն հետ Անգլիա ամէնէն աւելի բարեկամութեամբ վարուելու է, այն ալ Ֆրանսան է։ Անգլիացիները ամենամեծ յարգանք կը տածեն ֆրանսացի ժողովուրդին թէ՛ իբրեւ ազգ և թէ՛ իբրեւ անհատ։ Այս խօսքերը ծափահարուեցան։ Նախարարը շարունակեց ըսելով որ մինչդեռ Անգլիա իր իրաւունքները պահպանելու հարկին ստիպուած՝ Ֆրանսայի անհաճոյ ընթացքի մը մէջ կը գտնուէր, միւս կողմէ կը յուսար թէ Ֆրանսա շատով պիտի հասկնայ որ Անգլիա իր ազգային շահուն պաշտպանութեանը համար ունեցած իրաւունքը կը գործադրէր և բնաւ միտք չունէր Ֆրանսայի շահերուն դպչելու և կամ անոնց զարգացումը յապաղելու, և թէ Ֆրանսա պիտի հասկնայ թէ Անգլիա շատ կը բաղձայ երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու։

—Խորհրդարանի անդամ և պատերազմական նախարարութեան նախկին խորհրդական Սըր Քամբըլլ Պէնըրմըն Սթիրլինկի մէջ իր ընտրողներուն առջեւ ճառ մը խօսեցաւ։ Քննադատեց կառավարական ու գաղթային նախարարներուն խօսքերը որոնք Ֆաշօտայի խնդրին կարգադրութիւնը յապաղեցուցած են։ Իրաւունք տուաւ ֆրանսացի ժողովրդեան զայրանալուն և խստիւ պախարակեց այն առարկութիւնը թէ Ֆրանսայի գաղթային կուսակցութիւնը մեքենայութիւններ նիւթած ըլլայ Վերին Նեղոսի մէջ Անգլիոյ գործին դէմ արգելք յարուցանելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ.—Հեռագիրը ծանոյց արդէն Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն անցեալ հինգշաբթի Բոցտամ ժամանումը։ Վիլհէլմ Բ. Մինիխ հասնելու ատեն նախ կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պավիէրայի Լուիբոլտ իշխանին հետ որ խնամակալի պաշտօն կը վարէ։ Վիլհէլմ Բ.ի հրամանաւ Պավիէրացի զինուորներէն ոչ մէկ գումարտակ երկաթուղիի կայարանը գնաց նոյնին վեհափառութիւնները ողջունելու։ Կայսրը ծովակալի համազգեստ կը կրէր և իշխանը բրուսիական թնդանօթաձիգ սպայի։ Վիլհէլմ Բ.ի դէմքը արեւակէզ դարձած էր։ Աւգուստա Վիքթորիա թագուհին շատ զուարթ էր։ Իշխանը թեւը առաւ կայսրուհին և կայսրն ալ իշխանին քոյրը, Մոտենի դքսուհին և գացին կառք։ Կառախումբը, ուր քանի հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ։ Ժամ մը ետքը կառախումբը դէպ ի Շթութկարթ ճամբայ ելաւ։ Կայսրը Մինիխ ժամանած օրը տեղւոյն մէկ լրագիրը հրատարակեց Պիզմարքի յիշատակներէն գլուխ մը, որ կը պարունակէ Պավիէրայի Լուի իշխանին և Պիզմարքի միջեւ փոխանակուած նամակները։ Իշխանը այդ նամակներուն մէջ կատարեալ ողջմտութեամբ կը նախատեսէ Բրուսիոյ կեդրոնացման ձգտումները։ Պիզմարք ալ նոյնը կը զգայ, այնչափ որ 1877ին Բրուսիոյ թագաւորը կը գրէ Պիզմարքի թէ զայն կը նկատէ դաշնակից իշխաններուն իրաւունքներուն ամէնէն զօրաւոր պաշտպանը։

—Կայսեր ու իշխանին միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է զինուորական պատժական օրէնքի խնդրին վրայ։ Իշխանը հաւաներ է որ պավիէրական Խորհուրդ մը կազմուի Պէրլինի զինուորական բարձրագոյն ատեանին մէջ։ Կայսրն ալ փոխադարձաբար հաճեր է որ Պավիէրա ընտրէ այդ Խորհուրդին նախագահը ինչպէս նաեւ զինուորական ընդհ. դատախազ մը։

ԲԱՑԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանսայի Երեսփոխանական Ժողովին կողմէ քուէարկուած ներման օրէնքէն, որ Մերսիէի յղացած է, չպիտի կրնան օգտուիլ միայն Էմիլ Զօլա և Իւրպէն Կոհիէ։ Մեծանուն վիպասանին և Բանակը Ազգին դէմ գրքին հեղինակին համար բացառիկ տրամադրութիւն մը կցուած է այդ օրէնքին մէջ, որ ընդհանուր կերպով կը վերաբերի լրագրական հրատարակութեանց, գումարումներու, ճառախօսութիւններու համար պատասխանատուներուն կամ դատի ենթարկուածներուն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 28 Նոյեմբ.—Նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւբիւի և դատական նախարար Պ. Լըպրէ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան, Երեսփ. ժողովին մէջ Բիքարի խնդրին նկատմամբ այսօր ըլլալիք հարցապնդման պատասխանելու համար։

—Հանրային կարծիքը շատ գրգռուած ըլլալով, երկիւղ կայ թէ Երեսփ. ժողովին մէջ անկարգութիւններ ծագին, Բիքարի խնդրին համար հարցապնդում եղած միջոցին։

— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգները պիտի առաջարկեն Սպանիոյ՝ ծախու առնել Քարոլինեան կղզիները։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԻՔԱՐԻ ԽՆԴԻՐԸ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ, 28 Նոյեմբ.— Ունկնդիրներու խուռն բազմութիւն մը կայ։ Օտար դեսպանները գրեթէ ամբողջութեամբ ներկայ են։ Բարեկարգութեան համար խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Պ. Տէշանէլ կ'ատենապետէ։ Նախարարները խմբովին ներկայ են։

Պ. Պօ, Բարիզի երեսփոխանը, խօսք կ'առնէ պարզելու իր հարցապնդումը Բիքարի խնդրին համար. խստիւ կը քննադատէ զօրավար Ձիւրլինտէնի վճիռը որով դեկտ. 12ին որոշուած է Բիքարի դատաստանը, մինչդեռ Վճռաբեկ ատեանը կը շարունակէ անոր յարակից գործերուն քննութիւնը։ Ատենաբանը այս խրոխտութեան մէջ հակամիտութիւն մը կը տեսնէ որ կը միտի պատասխանատուութիւնները փնտռելու և ճշմարտութիւնը երեւան հանելու գործին։ Կը պահանջէ որ Բիքարի դատաստանը Վճռաբեկ Ատեանին քննութիւնը աւարտելէն ետքը տեղի ունենայ։

Քորալիոնի երեսփոխան Պ. Մասապիւօ կը հաւանի զօրավար Ձիւրլէնտէնի որոշմանը, ըսելով որ պէտք չէ արգելք ըլլալ զինուորական արդարութեան։

Բարիզի երեսփոխան Պ. Միլրան յետաձգում կը պահանջէ, որպէս զի վէճ մը տեղի չունենայ Վճռաբեկ Ատեանին և զինուորական ատեանին միջեւ որոնք միեւնոյն դատը կը տեսնեն։ Պ. Բօլ տը Քասանեաք կը յայտարարէ թէ Երեսփ. ժողովը իրաւունք չունի միջամտելու դատական այս կարգի խնդիրներու։

Նախկին նախարար Պ. Բուանքարրէ կը պախարակէ զօրավար Ձիւրլինտէնի համաճեպ որոշումը. խստիւ կը քննադատէ այն տնօրինութիւնը որով Բիքար երկար ատեն յարաբերութիւններէ զրկուած մնաց յանիրաւի։ Կը յայտարարէ թէ զինուորական արդարութիւնը կողմնակցութիւն կ'ընէ։ Պ. Բուանքարրէ կը յարէ թէ ինք, իբրեւ նախկին նախարար 1894 թուականին, Տրէյֆիւսի դատին ատեն լոկ պորտըրօն գիտէր իբրեւ միակ ապացոյց Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան, թէ նախարարութիւնը բնաւ տեղեկութիւն չէ ունեցած գաղտնի թուղթերէն և թէ զօրավար Մերսիէ երբեք չէ հաղորդած Լըպրէօն-Րընօ խոստովանութիւնները։ Ատենաբանը խօսքը վերջացուց պահանջելով որ յետաձգուի Բիքարին դատաստանը։ (Ծափահարութիւններ։) 1894ի նախարարներէն Պ. Պարթու ալ ձայնակցեցաւ Պ. Բուանքարրէի։

Պ. Քավէնեաք պատասխանեց թէ Լըպրէօն-Րընոյի խոստովանութիւնները կեցած են պատերազմական պաշտօնատունին մէջ։

Պ. տը Ֆրէսինէ, պատերազմական նախարարը, յայտարարեց թէ ամէն կերպով լոյս պիտի սփռէ խնդրին վրայ և բոլոր պարագաները պիտի հաղորդէ արդարութեան։ Խնդրեց Երեսփ. ժողովէն յարգել արդարութեան անկախութիւնը։

Նախարարապետ Պ. Շարլ Տիւբիւի յայտարարեց թէ այդ անկախութիւնը յարգել պիտի տայ արդարութեան բոլոր որոշումներով։

Վերջապէս նախարարութեան համար վստահութեան բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ 73ի դէմ 411 քուէով։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը ճաշի հրաւիրեց Բարիզի գերման դեսպանատան նախկին զինուորական կցորդ Շուարցքոբէն գնդապետը, որուն հետ երկարօրէն տեսակցեցաւ։

ՊԱՐՏԻԶԱՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկրագունտին վրայ գտնուող ամէն երկիր բոյսեր կը պարունակէ որոնք կ'աճին ինքնաբերաբար, իրենց գոյութեան զանազան երեւոյթներէն անցնելով։ Ամէն երկրի բոյսեր (flore) իրենց յատուկ նկարագիրը ունին. իրարու սահմանակիցները իրար կը նմանին, բայց երբեք նոյնը չեն, նոյն իսկ մեծ անջրպետներով բաժնուածները ընդհանուր նմանութիւն մը ունին։

Երկրիս ամէն գօտիները հաւասարապէս հարուստ չեն բոյսերու կողմէ, կան որ շատ նպաստաւորեալ են, մինչդեռ ուրիշներ համեմատաբար խեղճ։

Մշակութիւնը ուզեց չափաւորել ի նպաստ իրեն այս պայմանները, ներմուծելով բոյսերու օգտակար տեսակներ, երբեմն յաջողելով և ընդհանրապէս վրիպելով, այդ բոյսերը միեւնոյն կազմութիւնը չունենալնուն և տարբեր կլիմաներու պատկանելնուն պատճառաւ։ Կարգ մը տունկեր շատ դիւրութեամբ կը կրեն կլիմայի փոփոխումը և պարտիզամշակութեան մէջ կը դառնին. մինչդեռ ուրիշ մեծամասնութիւն մը կը կորսուի անմիջապէս կամ դանդաղութեամբ, երբոր իրեն յատուկ հողէն այլուր փոխադրուի։

Այն տունկերը որոնք չեն կրնար Եւրոպայի կլիմային վարժուիլ, անտանելի են և զանոնք ունենալու համար պէտք է արուեստական մշակութեան դիմել, այսինքն մասնաւոր շէնքերու միջոցաւ արուեստական կլիմաներ ստեղծել. այս արհեստը կը կոչուի գիտական պարտիզամշակութիւն, որ կը հաւաքէ տարբեր գօտիներու բոյսերը միեւնոյն կէտի վրայ, անոնց տալով խոնաւութիւն, տաքութիւն, լոյս և իրենց զարգացման յատուկ սնունդը։ Երկրագունտին տաք կողմերը աւելի հարուստ են բոյսի տեսակներով քան թէ ցուրտ կողմերը. զոր օրինակ՝ Հասարակածին տակ գտնուած կոյս անտառները ճամբորդներուն զմայլանաց կ'արժանանան իրենց գոյնզգոյն ծաղիկներով և զանազան բոյսերով, մինչդեռ մեր գիտցած անտառներուն մէջ գրեթէ ոչինչ կը տեսնենք։

Անոնցմէ շատեր տեղափոխուած են, ու մէկ մաս մը կրցած է վարժուիլ մեր կլիմային, մինչդեռ ուրիշներ կարելի չէ ունենալ. երկար ժամանակ մոռցուած և շատ անպատեհութիւններ ապացուցած են որ ոչ թէ միայն մեր ձմեռները այդ բոյսերը կ'ոչնչացնեն, այլ և մեր ամառները անկարող են տալ այն կեանքը որ պէտք է անոնց։ Եւրոպական քաղաքակրթութեան առաջին ժամանակներուն, այն միջոցին երբ ճամբորդութիւնները շատ տարածուած չէին և ճանչցուած երկիրները սահմանափակ էին, յաջողած են Եւրոպային կլիմային վարժեցնել շատ մը ծառեր և բանջարեղէններ որոնք բերուած էին ուրիշ երկիրներէ։

Բայց երբ երկրախուզութիւնները սկսան տարածուիլ ու յառաջանալ դէպ ի հիւսիս, այդ բոյսերը չկրցան անոր ընթացքին հետեւիլ. զանազան ծառեր, օրինակի համար նռնենին և նարնջենին Միջերկրականի հիւսիսային եզերքէն անդին չի կրցան անցնիլ։

Երբ Բարեյուսոյ Գլուխը և Ամերիկան գտնուեցան և երբ ուզուեցաւ այդ երկիրներուն անհամար բոյսերը Եւրոպայի կլիմաներուն տակ մշակել, տեսնուեցաւ որ անկարելի պիտի ըլլայ այդ նուրբ բոյսերով մեր պարտէզները ճոխացնել, եւ թերեւս անոնց մշակութիւնը գիտութիւն միայն ի գլուխ հանէր։ Իրարու յաջորդող ճիգերը անօգուտ չեղան, այլ քաջալերեցին ուրիշ շատ տեսակներու ներածութիւնը և պատճառ եղան նորանոր մշակութեան կերպերուն երեւակայուելուն՝ որոնցմէ պարտիզամշակութիւնը խիստ մեծ ծանօթութիւններ եւ օգուտներ քաղեց և այս կերպով կարելի եղաւ այդ դժուարահաճ բոյսերու մէկ մասին մշակութիւնը Եւրոպայի մէջ։ Գիտական պարտիզամշակութիւնը կապուած է երկրագունտին կլիմայաբանութեան և սերտ յարաբերութեան մէջ է բնական աշխարհագրութեան հետ. պահ մը հետեւինք այդ բոյսերուն աշխարհագրական բաժանման։

Հասարակածը ջերմութեան ամենաբարձր կեդրոնը սեպելով, երբ որ սկսինք հեռանալ դէպի հիւսիս կամ դէպի հարաւ, կը գտնենք տաքութեան նուազում մը որ նախ և առաջ անզգալի է, և ապա բաւական զգալի, մանաւանդ արեւադարձներէն վերջ. այսպէս յաջորդաբար կ'անցնինք տաք, բարեխառն, ցուրտ և պաղ սառուցեալ գօտիներէ. դէպ բեւեռներուն չհասած՝ կը հանդիպինք բուսական կեանքի վերջի նմուշներուն։

Գօտիներու մէջ բոյսերու անցքը (transition) շատ անզգալապէս կը կատարուի, սակայն քանի մը տեսակներ որոնք որոշ յատկանիշներ ունին երկու երեք գօտիներու մէջ կը գտնուին։

Հասարակածային գօտիի սեփական յատկութիւններն են գիշերներու և ցորեկներու հաւասարութիւնը, եղանակներու չգոյութիւնը որոնք կը բաղկանան երկու շրջաններէ չոր և անձրեւային. կլիմային միջին բարեխառնութիւնն է 23-25 աստիճան. ծայրայեղ տաքութիւնը 40ը կ'անցնի, առանց 18էն վար իջնելու։ Այս գօտիին մէջ կը գտնուին բուսական զանազան ընտանիքներ որոնք նշանաւոր են իրենց սքանչելի և նկարագեղ տերեւներով որոնք յատկանշական ամաններու ենթարկուած են։

Ուրիշ երկու գօտիներ՝ մին հարաւային և միւսը հիւսիսային կողմը։ Հոս եղանակները կը զանազանուին և հասարակածէն հեռու գտնուած մասերուն մէջ բուսական զգալի կ'ըլլայ ջերմութեան պակասութիւնը. ամառները բաւական տաք ըլլալով հանդերձ՝ այս գօտիին բոյսերը միւսներէն շատ աւելի պարզ են, բայց որոնք հսկայական ծաւալներ կը ստանան. զոր օրինակ եօգալիբթիւսը։

Ամէն բոյս հանգստի միջոց մը ունի, ամէն անոնք որոնք ջերմանոցի մէջ կը գտնուին, այս եղանակիս շատ խնամքներու կարօտ են, որովհետեւ մեր ձմեռները այս բոյսերուն համար ոչ միայն խիստ այլ և երկար ու մթին են, ինչ որ շատ անպատեհութիւն ունի, որովհետեւ կրնանք պէտք եղած տաքութիւնը հայթայթել բայց ոչ լոյսը։

Ամբողջ երկրագունդին բոյսերը գրեթէ երկու հազար ցեղերու և սոնց ամէն մէկը առանձինն երեսունէն մինչեւ երեք հարիւր տեսակներու բաժնուած են, այս տեսակները իրենց կարգին ծնունդ տուած են անհաշուելի նորութիւններու։

Պարտիզամշակութիւնը կրցած է մշակել արուեստականօրէն վերոյիշեալներուն մէկ շատ փոքրիկ մասը, անոնց հունտը, կոճղեղը (bulbe) և նոյն իսկ բոյսը փոխադրելու միջոցները չեն որ կը պակսին այլ և զանոնք մեր մօտ ունենալը դժուարին է, բնակավայրերնին դուրս իրենց յատկութիւնները կորսնցնելնուն պատճառաւ։

ԳԱՌՆԻԿ Ա. ԳԱՎԱՖԵԱՆ

ՎԻՇԻԻ ՋՈՒՐԻՆ ՍՏԱՑԱԾ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէնքն ալ կ'ըսեն թէ Ֆրանսացիները յեղեղուկ են, ուրեմն ինչպէ՞ս կրնանք բացատրել այն համբաւը և անունը որ անոնց մէջ ստացած են Վիշիի ջուրերը, նա մանաւանդ Սէլէսթէն, Օբիթալ և Կռանտ-Կրիլ անունով աղբիւրներուն ջուրը որ շուրջ երեք երկար դարերէ ի վեր անոնց մէջ համբաւ հանած են, ինչպէս և աշխարհածանօթ եղած են որովհետեւ միլիոններով կ'արտածուին ամբողջ աշխարհի մէջ։ Այս յաջողութիւնը առաջ եկած է այդ ջուրերուն անվիճելի ազդուութենէն լեարդի, ստամոքսի, աղեաց և ներքին գործարաններու հիւանդութիւններուն ապաքինման մէջ։ Բայց պէտք է որ մեծ խնամք տանինք պահանջելու համար աղբիւրին անունը. Օբիթալ, ստամոքսին համար, Կռանտ Կրիլ, լեարդին համար և Սէլէսթէն ուրիշ համանման ամէն պարագաներու համար։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԵԾ ԱՌԻԹ ՄԸ

1. Բառ. Անգղ.-Հայ. Ցակոբեան պարզ 51, անգլերէնի ընտիր կազմ 60 ղր. Զեղչ 25 առ հարիւր կամ նեթ 40 և 45. Նոյնը ընտիր թղթի վրայ տպուած կաշեկազմ՝ նեթ 100 ղրշ.։

2. Բառ. Հայ-գաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, վերջը ունի յատուկ անուանց բառագրքուկ մը, քարգունէ 15, ընտիր լաթով 17½, կաշի 20։ Դասատուաց աշակերտաց համար նեթ 10, 12½ և 15 ղրշ.։

3. Հայ. Բառարան, արաբ. պարսկերէն և թուրքերէն լեզուի, Պ. Պ. Գալըպճեան 4 ղրշ զեղչ 50 առ հարիւր կամ նեթ 2 ղրշ.։

4. Րէշիտիեայի Էօլիեաթը թուրքերէն գործ նոյն հեղինակին 4 ղրշ զեղչ 50 առ հարիւր կամ նեթ 2 ղրշ.։

5. Այբբենարան և Հեգարան թուրքերէն լեզուի նոյն հեղինակին 2 ղրշ. զեղչ. 50% կամ նեթ 1 ղրշ։— Սոյն դասագրքերը վաւերացեալ են Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդէն։

6. Քերական, մաքուր թղթի վրայ տպուած և կարուած 1000ը նեթ 6 ղրշ։

Այս գներ բացառաբար գաւառաց դպրոցներուն համար ըլլալով, պէտք ունեցողներն ուղղակի դիմելու են միակ կեդրոնատեղին, հրատարակչին գրատունը ուր կը գտնուին հայ և գաղ. ամէն տեսակ դասագրքեր։ Յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով։ Ապառիկ գիրք չը տրուիր ո և է տեղ։

Հասցէ

Զ. Թորոսեան, գրավաճառ Զագմագճըլար, Վալիտէ խան. Կ. Պոլիս։

141 11—15

ԿՈՒԶԷ՞Ք հարստանալ։

Կուզէ՞ք այս նպատակով տոմսակներ գնել Սօֆիայի Ս. վիճակահանութենէն, իսկական գներով։ Ա. կարգ

1	ամբողջ տոմսակ	10 Ֆր.	—	
½	կէս	»	5 »	—
¼	քառորդ	»	2 »	50
⅛	մէկ ութերորդ	»	1 »	25

Կուզէ՞ք, այն պարագային ուր շահիք, դրամնիդ Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ ստանալ

500,000 Փրանք

Այդ տոմսակները գնեցէք միայն Սօֆիայի Զէնդէ և Ընկ.եան դրամատունէն և կամ անոր պաշտօնական գործակալութենէն, Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 22։

186 2—5

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓԻ ՎՐԱՅ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄՂԻԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Թօփալեան խան Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 խանութները.

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, ամուր, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուներէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար կորսէներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 59—150

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

17 Նոյեմբ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 763.
Ջերմաչափ 13.
Օդը ամպոտ։
Կէս օր.— Ժամը 7.22։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	13
Սելանիկ	—	9
Իզմիր	—	13
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	5
Պէյրութ	—	18
Արճանկէլ	9	—
Բեդերսպուրկ	—	4
Մոսկուա	—	1
Բարիզ	—	06
Վիէննա	—	—
Օտեսա	—	8
Սօֆիա	—	8
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Այսօր հեռագիրներուն վրայ մեծ տարբերութիւն մը չկայ, բայց նորէն Լոնտոնէն ու Պրիւսէլէն եկած գինները աղէկ են։ Շատ հաւանական է որ Բարիզի Լիքիտասիոնին հետեւանքով գինները այդ ատեններին մէջ միան, յառաջիկային բարձրանալու յոյսով։ Այսօր Ղալաթիոյ սակարանին մէջ քոնսոլիտէն բացուեցաւ 24 ղրուշ 38½ փարա և երկաթուղին 110,75։ Երէկ Լիքիտասիոն կատարուեցաւ։ Րըբորները դարձեալ բաւական սուղ եղան, հազար քոնսոլիտէի համար 53 ղրուշ և երկաթուղիին 30%։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	39½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	39½
Ամէնէն վար գին	»	24	32
Րումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	110	87
Ամէնէն բարձր գին	»	111	
Ամէնէն վար գին	»	110	12

ԲԱՑՈՒՄ 17 Նոյեմբ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	38½
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	62
Օսմանիյէ		400	—
Ռէժի		286	
Օսմ. Պանքա		12	30
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		9	10
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	20
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		750	—
» ժուիսանս		255	—
» պարտամ.	Ֆր.	496	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	301	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	457	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	30
» մէկ ամսուան	»	—	—
Րումէլ. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	168	02
Մէճիտիէ	»	97	30
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	11¼
» » » չէք	»	22	96
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	26	55
Դ.) բաց.	»	22	56
) զոց.	»	22	50
Փոխառութիւն Դասապա	»	83	50
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	75
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	93
Հելլենական 5 %	»	10	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	45	—
Ռանթ » 4 %	»	33	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	75
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 28 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	75
) զոց.	»	22	70
» » Բ	»	48	28
» » Գ.	»	27	20
Օսմանիէ	»	398	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	112	—
Օսմ Ռէժի	»	286	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	548	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	32
Քրէտի Լիոնէ	»	862	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	94	20
Սպանիական արտաքին	»	42	20
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	225
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 28 Նոյեմ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	Մարք	112	10
Րումէլիի երկաթուղի	»	113	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	225

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Նոյեմ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	55
Րումէլիի երկաթուղի	»	58	—
Օսմ. Ռէժի	»	123	75

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մաս Ա. Տարերք վաճառականութեան.— Շրջաբերականք.— Առեւտրական հաստատութիւնք.— Վաճառականական գործողութիւնք.— Սակացոյց միջնորդչէքներու և Տօլօսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական).— Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները.— Սնանկութիւն.— Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխադրագիր, Մեկնաժամի Մարիթիմի բեռնագիր, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ձեռքի ցուցակ.— Փոխանակագիր, Մօռաթօրիում, Վիմաւոր և ստագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բոլքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Դաէտի Լիոնէի Չէքը.— Հաշուրդթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրոշմի օրէնքէն.— Փոխանակութիւն (զամպիօ).— Առեւտրի և զամպիօ հաշիւներ, եւն. եւն.— Մաս Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-առմար, Կրկնատոմար.— Պանքա բաժին ծագումը և նշանակութիւնը.— Տոմարակալութեան ծագումը.— Կրկնատոմարի հիմունքներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն.— Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և հակակշռութեան դրութիւնները.— Ձեռատետր մը 204 յօդուածով.— Օրհաշիւ.— Մայր-հաշիւ.— Ընդհ. կշիռ.— Հաշուեկշիռ, եւն.— Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գումարի գինները և Դրոշմաթուղթերը, եւն. եւն.։

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Յանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհրդէն
եւ
Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն
Ի Ն. ՏԻՐԱՋՆՃԵԱՆԷ

Անհրաժեշտ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, այնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ։

Գիրքը թէեւ նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, դարձեալ 23 ղշ. է։

144 7—10

ՄԱՔՐԱՑԻ ԴԵՐՁԱՆ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Յս անգամ Անգլիոյ առաջնակարգ գործարաններէ ընտիր և լաւագոյն տեսակ ճաթարայի դերձաններ մաքինայի համար, բերուած ըլլալով հրապարակի վրայ գտնուած նմանօրինակ ապրանքներէն գերազանցապէս լաւ, ինչպէս նաեւ աժան կը վաճառուին։

Մինչեւ հիմա եղած գնումները այնչափ մեծ գործ մը առած են, որ հայթայթիչները ընդարձակած են իրենց գործառնութիւնները, միեւնոյն ատեն աժանցնելով գինները. մէկ խօսքով, աժան ապրանք լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակին վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ, և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուսացուի որ հայ հասարակութեան պատկանող տիկիններն ու օրիորդները ինչպէս նաեւ հայ դերձակուհիները և դերձակները պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորաբար անոր համար որ առով օգուտ մըն ալ բրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին՝ որուն ի նպաստ էր վաճառուի այս դերձանը։ Նպաստ ընել և օգտուիլ պարագայ մըն է որուն առիթը միշտ չի ներկայանար։

Կրօսաններէն և ճաթարաններէն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի մարքան՝ վրան աքաղաղով մը՝ որ արտօնուած է կայս. կառավարութենէն։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Սուլթան Համամ, Մարթիկ էֆ. Շիրինեանի վաճառատունը՝ կեդրոնատեղի Ս. Փրկիչ Ազգ. Հիւանդանոցի սիկառի թուղթերու։ Կը գտնուի նաեւ Բերա Մեծ փողոց Դօնգոբոլիայի կից Թիւ 311 Ալպաքատէջ վեղագործի և Մէտապաճի Տէր Գ. Պօյուրճեանի վաճառատունը։ Ինչպէս նաեւ Գատըգիւղ Մօտա ճանապարհի բերուքէր Տէր Սիմոն Ցակվբեանի խանութը։

132 7—52

ՏՈՔԹԷՕՐ Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ԳԱՏԸԳԻՒՂ,
Րիզալյէ փողոց, թիւ 9, մինչեւ կէս օր։
ԲԵՐԱ,
Սազըր փողոց, թիւ 7, կէսօրէն յետոյ

Տոքթէօրն այս անգամ Փարիզէն վերադառնալով, հաստատուած է ի Բերա, Սագըզ Աղաճ, Սագըր փողոց, թիւ 7, ուր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէն յետոյ, ամէն օր, բացի կիրակիէ. իսկ առաւօտները մինչեւ կէս օր իր բնակարանը, Գատըգիւղ, Մէօհիւրտարի կողմը, Րիզալյէ փողոց, թիւ 9։

Տոքթէօրը պիտի զբաղի գլխաւորաբար վիրաբուժութեամբ և մանկաբարձութեամբ նաեւ կանանց և մանկանց հիւանդութիւններու դարմանումով։ Ունի առանց միջայքի պատառման զաւակ առնելու յատուկ եղանակ մը, զոր վերջերս ներկայացուցած է նաեւ Բարիզի Մանկաբարձական և Կնախտաբանական Կաճառին։

168 11—15

Գլխաւոր պարգեւ 500,000 մարք այսինքն ֆր. ոսկեղրամ 625,000

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ

Պարգեւները կառավարութենէն երաշխաւորուած են:

Շահաւոր բաղդեր ներկայացնող և Համպուրկի կառավարութենէն երաշխաւորուած պարգեւաւոր մեծ վիճակահանութեան մասնակցելու հրաւէր, որուն մէջ.

11 միլիոն 349,325 մարք

Ցայտագրին համեմատ պիտի քաշուին ապահով կերպով:

Միայն 118,000 տոմսակէ բաղկացած այս նպաստաւոր վիճակահանութիւններուն մէջ հետեւեալ պարգեւները անպատճառ պիտի շահին քանի մը ամսուան միջոցին տեղի ունեցած 7 վիճակահանութեան մէջ:

Գլխաւոր պարգեւն է առժամաբար 500,000 մարք:

			Պարգեւ	Մարք
1 Պրգ.	300,000 մրք			
1 »	200,000	»	26	10,000
1 »	100,000	»	56	5,000
2 »	75,000	»	106	3,000
1 »	70,000	»	206	2,000
1 »	65,000	»	812	1,000
1 »	60,000	»	1518	400
1 »	55,000	»	40	300
2 »	50,000	»	140	200
1 »	40,000	»	36952	155
1 »	30,000	»	9959	134,104,100
2 »	20,000	»	9351	73, 45, 21

Վերջապէս 118,000 տոմսակէն 59,180ը պիտի շահին, այնպէս որ շահող տոմսակներուն թիւը բոլոր տոմսակներուն կէսէն աւելի է:

Առաջին վիճակահանութեան գլխաւոր պարգեւն է 50,000 մարք. երկրորդինը՝ 55,000 մարք. Գ.ինը՝ 60,000 մրք. Դ.ինը՝ 65,000 մրք. Ե.ինը՝ 70,000 մրք. Զ.ինը՝ 75,000 մրք. Է.ինը՝ 200,000 մրք. ինչպէս նաեւ բացառիկ պարգեւը 300,000 մրք. որ առժամաբար 500,000 մրք. որոշուած է:

Տոմսակները կը վաճառուին ամբողջ կէս և քառորդ գիներով. կէս գինով տոմսակ մը պարգեւին կէսին և քառորդ գինովը քառորդին միայն իրաւունք կուտան:

Առաջին վիճակահանութեան տոմսակները պաշտօնապէս որոշուած հետեւեալ գիներով կը ղրկեմ.

Ամբողջ տոմսակը՝ 7.50 Ֆրնք.
Կէս » 3.75 »
Քառորդ » 1.90 »

Ամէն մասնակցողի ձրի պիտի ղրկուի պաշտօնական յայտագիր մը որուն մէջ նշանակուած պիտի ըլլայ յաջորդ վիճակահանութիւնները և անոնց մէջ շահելի պարգեւները: Այդ յայտագիրը ձրի կը ղրկուի նաեւ ամէն ուզողի: Վիճակահանութենէն անմիջապէս վերջը ամէն մասնակցող ինձմէ պիտի ստանայ շահող թիւերուն պաշտօնական ցուցակը:

Շահուած գումարներուն վճարումը և առաքումը ուղղակի և փութով կը կատարեմ, բոլորովին գաղտնաբար:

Ամէն յանձնարարութիւն կարելի է ընել թղթատարական դրամաթուղթով մը և կամ գանձման փոխարէն յանձնուելու պայմանաւ: Գանձման ծախքն է 50 սնտ.

Վիճակահանութեան օրը մօտեցած ըլլալով կը խնդրուի ամիջապէս ընել յանձնարարութիւնները, կամ մինչեւ

1. Դեկտեմբեր

ամէն ապահովութեամբ առ.

Պ. Սամուէլ Հէքշէր սէնր.
Սեղանաւոր ի Համպուրկ 181

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Գլազկոյէ, Միտլզպրոյէն և Սէն Մալօ միջեւ բանող շոգենաւներ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթես	2500	Կիւյէն	1500

Ֆարօս շոգենաւը, նաւապետ Րասս, ամսոյս դէպի 19ին Լիվրբուլէն հոս կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏԻՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանիք փողոցին դիմաց, Ձէգոսթեանց քովը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ձգել առանց կը լեցնեն. ցաւը բառնալու և բուժուած կերպարանելու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ոսկէ դրամով եւ ոսկեզօծ թուղթէ, ծածկումներով, և ուրիշ նոր գիւտերով երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ապարատներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. ատամ.հաստատութեան ձեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս և նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէսօր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաւառցիներէն կրնան գիմել իրենց բնակարանն, երկու Դեկտեմբեր փողոց.

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ

CH^{les} FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալէ, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1487	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	183
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ժաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սրէնօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պրֆֆալօ	4131	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4038	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշադօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գամօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	519	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րին [illegible]	1663	Ուիլսօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րելլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօսէօ	1789		

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալէէն հոս հասած է:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18. Քիւչիւք Միւմէթ խան. Գալաթիա

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 Պշկ.
— —	7 55 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50 Եշ. Պշ.	— —	9 —
— —	9 35	— —	9 40
2 — Պէշիկ.	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 15 Պէշիկ.	3 —	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 30 Գզ.	3 30 Վոսփոր	10 40 Գզկ.
3 30	11 — Գզկ.	3 35	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 — Գապ.	11 30 Գզկ.
4	11 20	4 30	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 30 Ֆէրպօթ	11 50
5 —		5 5	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէշիկ.	
5 30		5 45 Ֆէրպօթ	
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պշկ.	
6 15 Պէշիկ.		7 — Գզկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
— —	6 20 Պէշբ.	— —	7 5 Պշ. Գզ.
— —	6 50 Պշբթ.	— —	7 40 Պշբ.
— —	8 — Պշբթ.	— —	8 20
—	8 45	— —	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 45	10 15
3 30	10 15	3 30 Վոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 35	3 35	10 45
4 15	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 20
4 45	11 10	4 45 Պէշբ.	11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ.	11 45	5 30 Պշ, Գզ.	11 45
5 25	12 —	5 45 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պէշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » »
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » անտի Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին:

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱՅԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը մրգապատ եղած ատեն շոգենաւները երբեք գանուած տեղեր մեկնիլ մէջ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կըսկըսին սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօքոլայի նման խիստ համեղ է եւ քաղցրահամ եւ արտաքոյ կարգի սննդարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն: Այս սննդարար ուտելիքը՝ տղոց ոսկորները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկներուն համար յաճախադէպ եղած փորհարութիւններէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն: Հազարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան ապագային:

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօքոլայի եւ կաթով սուրճի տեղ այս սպառուական ՖՕՍՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան: Ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու եւ դվա-նկա ճառներու քով կը գտնուի:

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենան կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանեն զանոնք:

155 15 44

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻԻՐՄԻԻԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ Վէրա
(Հինտէնլը Մաղազա)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՔՔԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԹԷՕԴՈՐ ՔԻՆԶԷԼ
Հէօտէլ խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է աս, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր.
Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՆԻՐՔԷԼԹԻ ԽԱՅՐԻՅ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1898 Հոկտեմբեր 27էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Ռումելի եալըսէն Կամուրջ երթեւեկող շոգենաւոց երթեւեկութիւնը

Ժ. Վ. Թ.
2 — Ենմ. Մէգպ. Պէօյր. Թրպ. Ենիք. Պօյճ. Ր. Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի 19
2 35 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մգպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ. 46
3 15 Ենմ. Մգպ Պէօյր. Թրպ Պէյզ Բշպ Զպգ Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ Պէշիկ ուրբաթները Վնք Զնկ Պէյլ Գուզկ 43
3 30 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միրք. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպ պիտի հաղորդակցի ուրբ, Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 40
4 30 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք 37
5 45 Ենմ. Մգպ. Պէօյր. Թարպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գանլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 31
7 — Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ Պէշիկ. (Պէյզօզ Զիր-գատ շոգ. հետ պիտի հաղ.) եւ Եշ. օրերը Զէնկ. 22
8 15 Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշկ. 46
10 15 Ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ, Ենք. Մրկ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշք. 32

Ենիքէօյէն Կամուրջ երթող շոգենաւ

2 20 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Դապ. 37
3 15 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 8

Պէպէքէն Կամուրջ երթող շոգենաւ

2 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 38
2 45 Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք. Դպ. 37
3 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 21
3 45 Պէպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. 18
4 30 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Դպ. բացի ուր. 37
5 30 Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի ուր.է 41
10 15 Պէպէքէն ուղղակի Կամուրջ 48

Անատոլու եալըսէն Կամուրջ երթող շոգենաւ

1 50 Գնլ. Զնկ. Պէյ Իսկ. 32
2 — Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գանլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վան. Ուրբ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 25
2 35 Պէպ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացի Ուրբաթէ 34
2 45 Պէյզ. Բշպ. Ենք, Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիսար Գնտ. Վնք. Զէն. Պէյլ. Գուզ. Պէշ. 41
3 25 Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 44
3 45 Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գանլ, Ա. Հիս. Գնտ. Պշք. պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը Վնք Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 43
4 30 Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլպ. Գզկճ. Պշք. բացի ուրբաթէ 39
5 — Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները Զնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշք. 32
5 40 Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. բացի ուրբ. 40
7 30 Պէյք. Բշպ. Ենք. Գնլճ. Մրկ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Վան. Արն. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. հինգշաբթի օրերը Օրթ. Պշք. հանդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի 21
9 — Մէգ. Պէօյր. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 18
10 10 Գանտիլլիէն ուղ. կամուրջ բացի ուր. 38
10 15 Պէյզ. Ենք. Գնլճ. Ա. Հիս. Զնկ. Պէյլ. Պշք. 37
10 35 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է 42
11 — Գզկ.էն » » » 2
11 — Վնք.էն » » ուրբաթ օրերը 10 30ին 31

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Ռումելի եալըսը երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
2 50 Պէշ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենմ. 3
3 30 Դապ, Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ. 22
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենիմ. 34
5 5 Դապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ, Վնք. Գանտ. Ա. Ր. Հս. Գնլճ, Զուպուզ, Բշպ, Պէյզ. 21
6 — Դապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. Ենմ. Գվզ. Ենք 46
7 — Պշք. Օրթ. Պէյլ. Զէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Պէյք. Թրպ. Մէգ. Պէօյ. 18
7 40 Պէշիկթաշ Իսկիւտար
8 30 Պշք. Օրթք. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. Ենիմ. 32
9 40 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ենիմահալլէ զացող շոգենաւին հետ պիտի հղրդ. 43
10 — Պէշք. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյր. Մգպ. Ենմ. ուրբաթ օրերը ժամ 0 Կանցած Օրթ. Արն. 40
10 45 Պէպ. Ր. Հս. Պօյ. Մրկ, ՍԹՆ, Ենք, Թրպ, Պյր. Մէգպ. Ենմ. 46
11 30 Ենք. Թրպ. Պէյ. Մէգ. Ենիմ. (Ենք.է Բշպ. Պէյզ. զացող շոգ. հետ հաղորդակցելով 43
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. 37

Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 50 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 37
4 50 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 44
10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Վնք, Գանտ, Ա. Ր. Հս ար Գնլ. Մրկ. Ենք, Բշպ, Պէյզօզ բացի ուրբաթէ 23
11 15 Դապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 8
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. Ա. Հս. 21
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք. 32

Կամուրջէն Անատոլու եալըսը երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

3 30 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպգ. Բշպ. Պէյզօզ 38
3 55 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբաթէ 39
5 — Ուղղակի Վանիքէօյ բացի ուրբաթէ 40
8 45 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլճ. Զպգլ. Բշպ. Պէյզ. 37
9 25 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Գնտ. Ուրբ. օրերը 25 վայրկեան վերջը Վնք. 38
10 15 Իսկ, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ) 42
10 20 Պէշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ. Մէգ. Ր. Ա. Գավ. ուրբաթ օրերը Վնք 39
10 30 Պշք. Պէյլ. Զէնկ. Վնք. ուրբաթ օրերը 20 վարկեան վերջը Դպթ, Գզկ. Արն. Գնտ. Ա. Ր. Հիս. Գնլճ, Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. 34
10 40 Իսկտ Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 21
11 10 Պէշք. Գզկ. Պէյլ Զնկ. Վանք. Գնտ. Պէպէք բացի ուրբաթէ 38
11 20 Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյզ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուգ 44
— Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Զէն. Վան. Պէպէք 31

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՒԹ. Վիվիէնի «Մօրիսի ծկան հիւթէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻն:

ՏՈՒԹ. Վիվիէնի գինին ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ: Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմպելի մը որ Մօրիսի ծկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրախտութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն:

Կը վաճառուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:
Կեդրոնատեղին՝ ՓԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց. Թիւ 1 են: 179 2—26

COMP RUSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 17 29 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 18 30 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բօրտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիւրոս):
Եշ. 19/1 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 19/1 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր. 20.2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 569

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ն. ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր բանող

Փարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան
Նաւադէպի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալ
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳԱՌԼ
7. Թոփհանէ, բարանփին մօտ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք տեղւոյս եւ Լիվրբուլ միջեւ կը բանին Լիվրբուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Քոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2193
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Քարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Փալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Քորինթիա	1898
Ալէբբօ	2143	Մօրօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրա խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

Սրտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (93)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Բ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆՑԼՕԱՅԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խարխափելով կը քալէ այդ խոր գիշերին մէջ. բայց նոր ընդհարում մը կրնայ տրտմեցնել մէկ վայրկեանէն միւսը, և այն ատեն կարող պիտի ըլլայ քանի մը ցնցատակի կտորուանք ըմբռնել: Այո՛, իր խորհրդածութեան վառարանը պիտի հրահրի. արդէն փախուսիկ նշոյլներ կը ցայտեն անկէ:

Եւ ահա այս պատճառաւ է որ յուսահատ չեմ այլ եւս, տիկին մարքիզուհի:

Ձեր նախորդ այցելութեան միջոցին կ'ըսէի ձեզ.

Մեր հիւանդին անակնկալ բաղխում մը պէտք է, բուռն ցնցում մը. այն ցնցումը կատարուեցաւ յանկարծական բաղխումով մը:

Ի՛նչպէս եղաւ, պատմեմ ձեզի:

Ասկէ երեք շաբաթ առաջ, տիկին Մօրան, որ այս տան գործերուն հոգը կը բաժնէ ինծի հետ, մեր կառապան կնոջ տեղ ուրիշ մը գտնելու պարտաւորուեցաւ: Բարեկամ քահանայի մը դիմեցի, անհրկբայ ըլլալով որ կրնար նոր կառապան մը գտնել մեզի՝ պաշտօնին պահանջած պայմաններն ունեցող, որ դիւրաւ չգտնուիր մէջը: Հայր Ռուվիէր, Փարիզի գործաւորական թեմերէն մէկուն աւագերէցն է, բարի եկեղեցական մ'է, հանրածանօթ իր առատաձեռնութեամբ: Աշխատանոց մը հիմնած է Սէն Տընի թաղին մէջ և քանի մ'ալ որբանոցներու և աղքատիկ մանկանց ցերեկոյթ օթեւաններու հաստատութեան պատճառ եղած է իր անձնուէր փութաջանութեամբ: Կը տեսնէք որ աւելի յարմար մէկու մը չէի կրնար դիմել:

Անմիջապէս գտաւ մեր փնտռած կառապանը: Քիչ մ'առաջ յիշած աղջիկս: Արդարեւ իր աշխատանոցին մէջ բանող գործաւորուհիներէն չէր, բայց անոնցմէ ոչ նուազ յանձնարարելի եւ բեսյեր էր իրեն:

«Այս երիտասարդուհին, կը գրէր «Հայր Ռուվիէր ինծի ղրկելով զայն, «շատ համակրելի է և ամէն պէտք եղած բարեմասնութիւններն ունի: «Հայրն ու մայրը տեսած չէ երբեք, «հանրային խնամակալութեան ընդունուելով, անոր հսկողութեան տակ «մեծցած է գիւղի մէջ: Եղբայր մը «միայն ունի, որմէ ժամանակ մը բաժնուելու հարկին մէջ կը գտնուի: Փարիզի մէջ մարդ չի ճանչեր. բայց ձեր «քով ընտանիք մը պիտի գտնէ և դուք «ալ ձեր վստահութիւնը պիտի շնորհէք, որուն արժանի կ'երեւի ինծի»:

Կինս սիրելապէս ընդունեց զայն. քահանային յանձնարարութեանը պէտք չմնաց այդ սիրուն աղջկան նուիրելու համար մեր համակրանքը, որուն ամէն կերպով արժանի է:

Երրորդ օրը կինս ըսաւ ինծ.

«Հայր Ռուվիէր մարգարիտ մը ղրկեց մեզի:»

Անհամբեր մ'ըլլաք, տիկին մարքիզուհի. պատմութեանս հրաշալի մասին կուգամ հիմա:

Ինչպէս որ գիտէք, ձեր պաշտպանեալը լիարձակ ազատութիւն ունի հոս: Տանն ամէն կողմը կրնայ պտըտիլ. ուզածին պէս կ'երթայ, կուգայ. և նեղէ վրան կը հսկեն, ձեւի համար է միայն, վասն զի բոլորովին անվնաս է:

Օրին մէկը կառապանին աղջիկէն անցած ժամանակ՝ դուռը բաց գտնելով ներս կը մտնէ: Պլէզ՝ պատուհանին առջեւը նստած կ'աշխատէր: Նոյն միջոցին ես ալ կառապանին դրանն առջեւ կեցած՝ խենթը կը դիտէի, որ ձեռքը սեղանի մը վրայ չորուած անձեռոցներու դէզերու վրայ կը պտըտցընէր տեսակ մը հաճոյքով:

Պլէզ, իր մօտը ոտքի ձայն լսելով՝ աչքը վեր առաւ: Իսկոյն ցատկեց ոտքի վրայ ելաւ, ձեռքի կարը գետինն ինկաւ, և թեւերը խենթին երկնցնելով՝ «մայրի՛կս» գոչեց:

Խենթը մէկէն այն կողմը դարձաւ, և ինքն ալ ճիչ մ'արձակելով՝ աղջկան թեւերուն մէջ նետուեցաւ: Երկուքն ալ ուժով մ'իրարու փաթթուեցան, և հեկեկանքով ընդհատուած խօսքերու մէջէն համբոյրի չափրտուքներ լսելի:

Քանի մը վայրկեան զարմացած կեցայ, յետոյ ներս մտնելով մօտերնին գացի:

Երկուքին ալ երեսն արտասուքով ողողուած էր. խօսիլ ուզեցի, բայց չկրցայ. ապշած մնացի խենթին առջեւ: Այն կինը չէր: Բոլորովին այլափոխուած էր. ճակատը զուարթացեր էր. բերանը կը ժպտէր. աչքերուն մէջ տեսակ մը շողշողում կար, որուն մէջ ուրախութիւն և գորով իրարու կը խառնուէին: Առաջին անգամ կարմրութիւն տեսայ իր գեղնած այտերուն վրայ: Այսպէս այդ մեռած մարմինն զգացեր էր սրտին յուզումը. չէի կրնար տարակուսիլ այս մասին. աչքովս կը տեսնէի, մտքովս կը վերլուծէի: Սարսուռ մը կը պտըտէր բոլոր մարմնին վրայ, և ես կ'ըմբռնէի սրտին և մտքին իրարու հետ շփումը: Ստուգիւ գեղեցիկ էր խեղճ կինն այն վայրկենին: Անհնար է նկարագրել դէմքին արտայայտած պայծառութիւնն, երբ դէպ ինծի դառնալով՝ ըսաւ.

—Պլէզն է, իմ փոքրիկ Պլէզս, չեմ ուզեր թողուլ զայն:

Անշուշտ չէի ուզեր դէմ կենալ իրեն:

Նստաւ աղջկանը քով, և քիչ մ'ետքը ինքն ալ ուզեց կար կարել: Պլէզ ասեղ մ'և խծիղ մը տուաւ իրեն: Սկըսաւ կատարել այդ աշխատութիւնն աչքիս առջեւ՝ կատարեալ յաջողութեամբ:

Զարմանքէ զարմանք կը գլորուէի, տիկին մարքիզուհի:

Նոյն իրիկունը Պլէզի սենեակին մէջ անկողին մը դնել տուի խենթին համար: Այն օրէն ի վեր գրեթէ միշտ մէկտեղ են:

—Տէ՛ր Թէ՛օր, այդ ամէնն ալ հրաշալի են արդարեւ, ըսաւ մարքիզուհին. բայց Օր. Պլէզ սուտ աչքիս խենթին աղջիկն է:

—Ո՛չ. ինչպէս որ պատիւ ունեցայ ըսելու, Պլէզ ընկեցիկ տղայ մ'է, որ Նիէվրի Օրլէյ գիւղը մեծցած է, այն գիւղն ուր ձեր պաշտպանեալն ալ ժամանակաւ ճամբուն վրայ գտնուելով, գեղջուկներուն ձեռքով խնամուեր էր: Խեղճ խենթը մեծ սէր ձգեր էր Պլէզի վրայ, և մայրական գորովով մը խնամեր էր զայն իր տղայ հասակին մէջ. կար կարել և մինչեւ իսկ կարդալ գրել սովրեցուցեր էր:

—Ո՛հ, հրաշալի՛ բան, գոչեց մարքիզուհին:

—Ապացոյց մ'է այս, տիկին, թէ այդ հիւանդութիւնն որուն դէմ կը մաքառինք այս միջոցիս, այլեւայլ շրջաններ ունեցած է: Հոս գալէն անմիջապէս առջի շրջանն ամենէն սարսափելին էր մէկն եղած պէտք է ըլլայ: Տարակոյս չի կայ որ հիւանդութիւնն աւելի ծանրցած է Օրլէյի գիւղէն վերցուելէն ետեւ, որով խեղճ կինն յանկարծ բաժնուեր էր այն միակ անձէն զոր կը սիրէր աշխարհի մէջ: Նախախնամական պարագայ մ'է որ Պլէզը մեր հիւանդին վերադարձուց, և այդ դեռատի աղջկան բարեյաջող ազդեցութիւնն իսկոյն յայտնի եղաւ:

(Շարունակելի)